

XXV. ÉVE. 9. SZÁM

ÁRA 50 FILL.

1944. JANUÁR 15.

(Tamás Tihamér foto.)

MAGYAR CSERKÉSZ

Stowasser

hangszerben, gramofonban és javításban a legolcsóbb és legjobb!
Budapest, II., Lánchíd-u. 5

REJTVÉNYEK

A helyes megfejtéseket a következő címre küldd: „Magyar Cserkész rejtvényje”, Budapest, V., Nagysándor-u. 6.

Beküldési határidő: 1944 febr. 1.

Tudnivalók:

Takarékoskodj pénzzel, anyaggal, idővel. Ez rád is vonatkozik: csak a levelezőlapon beküldött megfejtéseidet fogadjuk el. (Pénzt, papírt és borítékot takarítás meg ezáltal.)

Megejtéseket több aláírással, pl. órs vagy raj nevében nem fogadjuk el, mindenki igyekezzék saját maga megfejteni a rejtvényeket és egyéni leg beküldeni azokat.

Felhasználj a rejtvények neveit, címeit, vagy magát a rejtvényt megismételni. Elegendő közölni a rejtvény számát és annak megejtését. Figyelmelen kívül hagyjuk azok megejtését, kik a lap megcsontításával egyes kivágott részeket küldenek be.

Milyen rejtvényeket küldjünk be közlés céljából:

1. Ötletes, újszerű legyen.
2. Érdekes, lehetőleg cserkészvonal-közösű.
3. Rejtvényeink tárgyát főleg a magyar életből, a magyar történelemből és földrajzból vegyük. Mindenekelőtt hazánkkal, ne pedig a külfölddel foglalkozzunk.
4. Szórakoztatóak, éppen ezért ne túlmehetnek legyenek!
5. Megejtés közben tanuljunk is belőle.
6. A fentiek mind vonatkoznak a keresztrejtvényekre is, itt a feltétel még az is, hogy a rejtvény üres (tehát szövegnélküli) rajzát a nyomdai sokszorosítás céljából tussal húzzátok ki és a helyes megoldást pedig 2 (kettő) példányban mellékeljétek. A közlésre beküldött képrejtvényeket ugyancsak tussal készíttétek el.

Az 1944 január 1-i Magyar Cserkészben közölt rejtvények helyes megoldása:

1. 136-féleképpen.
2. Rókaoklykók.
3. Esőcepp.
4. A 300 métert haladó a negyedik kör után, a 400 métert haladó pedig a harmadik kör után.
5. SZERZETES SZERPENTIN SZERSZÁMOS SZERECSEN SZEREMSEG SZERVEZET SZERETET
6. Ahogy a zsinórt elvágta, azonnal rövidzárlat keletkezett volna és akkor a pokolgép felrobban.
8. ÓRÓKÝÁRÓK KÖR AGÓTA ÓZ UNA IN LSE S T T VENEZUELE I U O JAN VE ERÓ SD ÁSZLÓ ESE SZINGAPUR

I. Titokzatos óralopás

A szegedi gyorsvonaton az utasok több ízben panaszkodtak, hogy valaki lopkodja az órákat. A főkapitányságon K. I.-re bízták a ravasz tolvaj lefűlését. Már egy órája úton voltak Szeged felé,

mikor a kalauz ismét jelentette 8-9 óra eltűnését. A detektív sorra felnyitotta az utasok bőröndjét és két utazótáskában talált is 9-9 db órákat. Vegyessen kar, zseb, női stb. órák voltak mindegyikben. Az egyik utas igazolta magát, hogy egy nagy budapesti órágyár ügynöke. A detektív egy pillantást vetett az órákra és így szólt a másik bőrönd tulajdonosához: — A sorozatosan elkövetett tolvajlásokért ezennel letartóztatom! Miből állapította meg a detektív, hogy az ügynök igazat mondott s a másik utas a tolvaj?

2. Kémjelentés

Kedves Barátom!

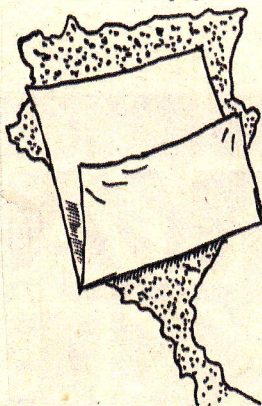
Örömmel értesítelek, hogy kiküldtél téged rövidesen véget ér, így hát nemsokára bucsuznod kell a kedves putnoki ismerőseid-től. Azt hiszem ennek Te is érülsz már? Eggyébként itt nincs semmi nyiség. Aoztalod, széked most is üresen áll, és várnja a gazdáját. Soraim elolvasása után, kérlek íj azonnal kimentő, rezeletes levelet. Majdnem elfelejtettem: Süle E. barátod is rövidlátót küldni. Hiszkorjád-nál gyakran kapsz levelet? Ne csak oda, de ide nekem is íj, sűrűbben!

Sorovor rövidről barátod Rami.

1944. január 14.

Mi a titkos üzenet ebben a levélben?

3. Varázspapír

Mit gondoltok, hányszor lehet azt az Észak-Amerika nagyságú ívpapírost behajtani, ill. összehajtani?

4. Milyen állat ez?

5. Arany János

Melyik Arany-versekből valók ezek a jellegzetes idézetek?

1. Oh! irgalom atyja, ne hagyj el.
2. Tanúm az Ég, s minden seregi.
3. Zengjétek Állt ma helyette.
4. Léptet fakó lován.
5. Állj meg bosszú, megállj: Cseh-földön ül a rab.

NÉLKÜLÖZHETETLEN!

HEVESY IVÁN:

A fényképezés technikája

2 kötet, több mint 1000 oldal, 350 kép, táblázat, recept. Hetedik bővített és átdolgozott kiadás.

Ara kötve (két kötet együtt) P 20.-

Kapható minden könyvkereskedésben és a kiadónál:

fényképezési, optikai, keskenyfilm szaküzlet és laboratórium

BUDAPEST

IV., Károly-kr. 28., VI., Andrássy-út 31., VII., Rákóczi-út 80.

6. Csere-bere

Beküldte: Jánosi Lajos

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Cserélgesstük fel a számokat úgy, hogy a hasábok eredménye függőlegesen összeadva 15—15 legyen.

7. Páros szótag

Rakjuk párba az alanti szavakat úgy, hogy 12 sorosan összefüggő szópart kapjunk. A feltétel az, hogy minden szópart második szava a következő szópart első szava legyen. Utunkat falusi mulatsággal kezdjük!

REN D UT SZÓ ERDŐ LEVÉL CSAYAR VIRÁG ANNA BAFYU JEL KERÜLŐ BAL MENET

8. Keresztrejtvény

Beküldte: Gaál István

Vízszintes sorok:

1. A nyíl irányában haladva: ismert dal kezdete.
8. A fa lombja.
9. Kettős mássalhangzó.
10. Ujpesti Levente Egyesület.
11. Legelő.
13. Kérdőszó.
16. A-val; szin.
17. T-vel; kopasz.
19. Olasz névelő.
20. Ékezzettel: pest-megyey nagyközség.
21. Vissza: Levente-egyesületek Országos Központja.
23. Emelőgép.
25. Csinos.
27. Muzsika.

Függőleges sorok:

2. Átkarol.
3. Figyelem.
4. „Divat” mássalhangzó.
5. Visszaüt.

6. Zseblámpabetét.
7. Na párja.
9. Vészkiáltás.
12. Életrevaló.
14. Olasz névelő.

15. Vissza: számnév.
18. Kenyérgabona.
22. Kérdésdarab.
24. G-vel férfinév.
26. Búcsúszó.

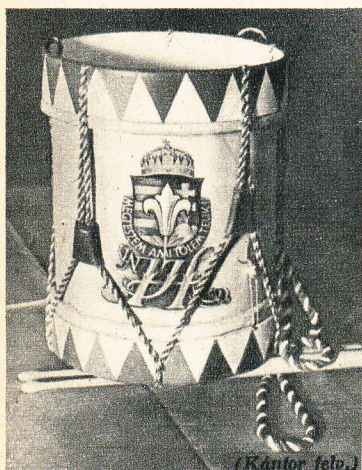

MAGYAR CSERKÉSZ

SZERKESZTI: VELŐSY BÉLA

XXV. ÉVF. 9. SZÁM

1944. JANUÁR 15.

(Kántor felv.)

Iván, Gabi és Pisti a Várban

A rádió, meg az újságok hírül adták, hogy újév napján cserkészküldöttség járt a Várban, hogy mozgalmuk őszinte szeretetét és hűségét tolmácsolja fővédnöke: Kormányzó urunk és a főméltóságú Család előtt. Mivel bővebben szerettünk volna hallani a küldöttség szerepléséről, örömmel értesültünk róla, hogy a küldöttség egyik tagja január 3-án személyesen jön be a Szerkesztőségbe, beszámolni a nevezetes eseményről...

Délután hat óra tájban a paranesnok úr kísérelében vadászkalapos, magyarbundás, zömök kis fiatalember mutatkozik be: Márki Iván, az elemi iskola IV. osztályának hallgatója és a 433. sz. Szent Bernát csapat kiscserkésze. Édesapja hősi halált halt Oroszországban. Szépen leülünk és alaposan kikérdezzük a küldöttségjárás minden részletéről.

A küldöttségben összesen öten voltak: Ery Emil, mozgalmunk országos paranesnoka, Demédy Miklós, országos vezéltiszt és három kiscserkész: Márki Iván, Czakó Pisti és Francia-Kiss Gabi. A kiscserkészek vörös sapkája, dobja a Várban sétáló közönség közt nagy feltűnést keltett. A Zsigmond-kápolnában még egy kis imádság, a paranesnok úr még elkíséri három kiscserkészt az „igéret földjéig”, aztán már csak a küldöttség öt tagja lép be a fogadószobába. Ott van a Kormányzó Úr rendjelekkel a mellén, a kis István Édesanyjával és a gondozónővérrel. A szobában mennyezetig érő szép karácsonyfa (jó nagy volt, mert ott a mennyezet elég messze van a padlótól), alatta és körülötte ajándékok: a levették kerékpárja, kis vasút, egy Märklin-torony és sok más. Először az országos paranesnok úr köszöntötte a főméltóságú családot és átadta a magyar cserkészfiúk jókívánságait. Ezután került sorra a három kiscserkész, aki átadta a kis Horthy Istvánnak a cserkészek ajándékát, az 1848-as kisdobos — a kiscserkészek példaképe — dobjának hű mását. A szép kis dobot — amelyet itt fényképen is bemutatunk — a három kisfiú a következő szövegű kis párbeszéd kíséretében adta át:

„István! Karácsonykor nálunk járt a Jézuska. A karácsonyfa alatt sok-sok ajándék között három dobot is találtunk. Egyik Pistié, a másik Gabié, a harmadik meg az enyém. Nagyon örültem ám! Hamar meg is tanultam dobolni. Figyelj csak, így kell. Azután tovább fürkészünk a karácsonyfa tövében. Ni-ni! még egy kis dob! Oh de szép! Oh de szép! Ez még szebb, mint a miénk? Ugyan kinek is hozta a Jézuska? Forgatjuk a dobot, észrevesszük a H. I. betűket. Mi már iskolába járunk, tudunk olvasni. Kitaláltuk, hogy ez a dob csak Horthy Istváné lehet. Persze el is hoztuk Neked. Nézzed csak, a Tiéd most.

Mondd István, szeretnél dobolni?

Várj csak, majd a nyakadba teszem a dobot.

Ezek a dobverők, István. Így kell kézbevenni. Na most doboljunk.

Látod István! Te már tudsz is dobolni.

Ugy dobolsz már, mint a nagy katonabácsi.

István! Szépen kérünk vigyázz ám a dobra, mert ezt a Jézuska hozta!

És dobolj csak nagyon sokat, úgy mint mi is mindig dobolunk, ha Anyuka megengedi. Most biztosan engedné, ha itt volna, de most a Te Anyukádtól kérünk engedélyt és akkor dobolunk egyet.”

István nagyon örült a doboknak, de a nyakába akasztani még nem akarta. Majd felviszi az emeletre és ott!...

Az átadás után a Kormányzó Úr megkérdezte a fiúkat, mi a nevük, mi a foglalkozása édesapjuknak, milyen iskolába járnak, hogy tanulnak?! (Vigyázat! Rossz tanuló ne nagyon menjen küldöttségbe, mert ezt a kérdést a Kormányzó Úr nem szokta elhagyni!... Szerk.) Aztán sorban kezelt fogott velük. Ez bizony felnőtt bácsinak is nagy büszkeség, hát még milyen nagy dolog, ha elemista korában ér valakit ekkora tisztesség!

Ezután játéknézés, cukorkóstolás következett. Volt ott egy valóságos kis tanya is cukorból, nápolyiból felépítve. Ennek a „földjéből” is kaptak a fiúk becsomagolva egy kis kóstolót... (Mégis csak jobb kiscserkészeknek lenni, mint országos paranesnoknak vagy vezéltisztnek!) Kézesók, tisztelgés és vége egy nagyon szép élménynek!

Megkérdeztük Iván barátunkat, mi ragadta meg leginkább a figyelmét a palotában, a fogadóteremben látottak közül? „A Märklin-torony!” — volt a válasz.

A beszámoló végére értünk, még alaposabban megnézzük a szerkesztőségi szoba falát díszítő komoly és tréfás festményeket, rajzokat, majd barátságos parolával búcsúzunk Márki Ivántól és megköszönjük a paranesnok úrnak, hogy elhozta őt ide!

—y.

(Dr. Gundrum Kázmér felv.)

LEVELEK EGY ŐRSVEZETŐHOZ

VIII. Jampec vagy medvebocs?

Kedves Gyurka!

Tördelmes szívvel bocsánatot kérek Tőled, hogy oly sokáig nem hallattam magamról. Hosszú meséje van a dolognak, nem untatlak vele, a lényeg az, hogy nem jutottam hozzá, hivatásbeli elfoglaltságom miatt. Most már kissé rendeződtek az állapotok, úgy hogy újból nekivettem magam az írógépnak. Utójjára Jósikaról panaszkodtál, hogy hanyallik, nem dolgozik úgy, mint azelőtt. Gyanúd az, hogy a tánciskola a ludas a dologban. Nagy elkeseredésben már azon elmélgedsz, hogy megtiltod neki a tánciskolát.

Itt is látszik, hogy aki haragszik, annak soha nincs igaza. Elhiszem, hogy Jóska őrsöd egyik támasza és türethetetlen, hogy valaki, vagy valami elvigye őt az őrstől. No de azért megtiltani nincs okod, de még csak jogod sem a tánciskolát. Próbáljuk szépen, megfontoltan végigmélgelni az egész kérdést.

Mindenesetre meg kell keresnünk a tánciskola és az ezzel kapcsolatos dolgok előnyeit. Egy kétségtelen. Nem lehet mindig friss szántáson, vagy őszi avarban, netalán havon járni. Mindenki életében előadódik olyan eset, hogy a parketten kell megmutatni, hogy valóban legény a gáton. Márpedig a parkett sikos, könnyű elcsúszni rajta. Hasznos tehát, hogy megtanuljunk a parketten mozogni. Ez volna az első előny. A másik pedig az, hogy példák lehet látni. Már t. i. olyan példákat, hogy miként nem kell viselkedni.

Lássuk most a hátrányokat. Ezeket könnyen összefoglalhatjuk néhány szóban: a tánciskolás szemlélet jelentéktelen dolgoknak túlzott jelentőséget tulajdonít. Hogy mik ezek? Hát például az ember egyetlen értékmérőjének a társadalmi fellépését tartja. Aki jól megfésülködött, ügyesen társalog az időről, vagy a legújabb táncfiguráról, az már „ári fiú” — függetlenül attól, hogy egyébként buta, mint a sötét éjtszaka, és a sajátmagáról előadott hősköltevények enyhén szólva alaptalanok. Azután hajlandók a tánciskolában egy-egy jobbsorsra érdemes kislánynak túlzott jelentőséget tulajdonítani, sőt ebben a tárgykörben egymást ugratják és belehecceelik olyan dolgokba, amiket másképpen nem tennének.

Igen sok tánciskolást ismerek, a saját őrsömben is voltak ilyenek, akiknek a legnagyobb problémájuk az volt, hogy tessék azt a kék-piros pettyes, vagy a piros, kékpettyes nyakendőjüket vegyék-e fel. Ebben is, de másban is nőies jellemvonások ragadhatnak a gyanútlan tánciskolásokra. Modorban, gondolkodásban elvesztik azt a kemény tartást, ami az igazi férfi legnagyobb erőssége. Azután: az ilyenek a férfiletnek igazi örömeit (nagy teljesítmények testi és szellemi téren, természetjárás, sport, stb.) apró, izellen kis örömmel cserélik fel. Így fejlődik izlésük erőtlenné, nőiessé.

Könnyen elkaphatja őket a közszellem, egyetlen törekvésük, hogy olyanok legyenek, mint a többiek. Nem tudnak önálló véleményt nyilvánítani, részben mert nincs, részben pedig mert ők „jó fiúk” akarnak lenni, nem mernek kiállni igazuk mellett. Magyarán, úgy táncolnak, ahogyan a jampecok és kapcsolt részeik futyulnak.

Ezek volnának az „Emberebb emberség” nézőpontjából a hátrányok, de a „Magyarabb magyarság” szemszögéből is lehet kifogásokat támasztani. Szórakozni ugyanis lehet sokféleképpen. Magyar emberhez azonban csakis a magyar szórakozás illő. Azt mondod, hogy most nem lehet magyarul szó-

rakozni? Nem baj, meg kell teremteni rá a módot, hogy lehessen. Forradalmasítani kell, és tangó, meg foxtrot helyett inkább kallaikettóst kell követelni a tánciskolában. A másik pedig az, hogy háborúban állunk. Azután pedig őrjási feladatok várnak ránk. A helyzet tehát nem kedvez a túlzásba vitt vigalmaknak és állandósult szórakozásnak.

Sorravettük az előnyöket és hátrányokat, állapítsuk meg hát „sine ira et studio” a tanulságot. Ezek szerint lehet, de nem szükséges. Aki pedig csinálja, az vigyázzon magára. Vagy ha nem tud, akkor jó, ha valaki, például az őrsvezetője, vigyázz rá. Itt jutottunk el a Te problémádhoz. Tehát elő kellett volna készítened a tánciskolába menendő őrsi tagokat. Az se lett volna utolsó ötlet, ha például az egész őrs együttesen járt volna tánciskolába. Természetesen egyedül is lehet, de akkor szigorúan viselni kell a cserkészjelvényt, nemcsak a kabátban, hanem belül is. Mindezeket túl pedig a pezsgő őrsi élet az, ami biztosítani tudja, hogy fiaid nem szakadnak el az őrstől.

Ha pedig, mint Jóska esetében, már megvan a baj, akkor meg kell próbálni segíteni rajta. Legjobb, ha a rajparancsnokodhoz fordulsz tanácsért. Az ő útmutatásai alapján esetleg te is meg tudod oldani a nehézségeket, személyes beszélgetés, vagy beszélgetések; és saját példád útján, vagy pedig átadod az ügyet a rajparancsnokodnak, aki nagyobb tapasztalatával jobban átlátja és meg tudja oldani a helyzetet.

Ne felejtse el tehát, hogy a cserkészszerű szórakozásnak semmi akadályja nincs, ha a veszélyeket felfedeztük és óvakodunk tőlük. Ilyen szellemben kívánok a farsangra

jó mulatást
Tóni bátyád

FELELETEK

L. B., Bp. Kérdésedre a mostani levél felel. — F. D. Kérdésed a következő: „Akadályversenyen a fontos parancs elolvasásával megbízott fiú, egy fontos számot hibásan olvasott. Ennek következtében az őrs rosszul végzett. Mi volt a vereség oka, hogyan lehet elkerülni hasonló eseteket?” A hiba oka te voltál. Fontos parancsot nem szokás alberlethe adni. A jövőben nem lesz hiba, ha te is ellenőrzöd a kiadott munkát. Az illető fiú pedig végzetlene megfigyelési gyakorlatot, pl. megfigyeli egy héten át, hogy 10, vagy 20 filléres van-e több forgalomban stb. — K. T. Egyik őrsi tagod saját hibáján kívül testileg gyenge, de lélekben igazi cserkész, mindig kivészi a munkából a részét. Mi a teendő, hogy ne kerüljön kisebbségbe, ne váljék neveltségessé? Olyan feladatokat kell adnod neki, amiben sikert tud felmutatni, ilyen tárgykörökben szerepeljen a fiúk előtt. Ha pedig eredményt ér el, ne fukarkodj az esetleg nyilvános dicsérettől. Ha pedig testi téren lemarad, ne hagyj elcsúszni, és ne hagyj, hogy az őrs többi tagjai ki-gúnyolják. — B. F. Levélben válaszolok.

Közeledik a félévi értesítő! Tanulj!

CSEKÉSZSPORT

Vízicserkészcsapatok 1943. évi teljesítményei. I. közlemény

Vízicserkészcsapatok a háború ellenére az elmúlt évi kilométer eredményeiket messze túlszárnyalták. 1943. évben 2000 vízicserkész 6000 alkalommal szállt vízre és 500.000 kilométert evezett. Az eredmények felsorolása legyen még nagyobb biztatás a jövőre vonatkozóan.

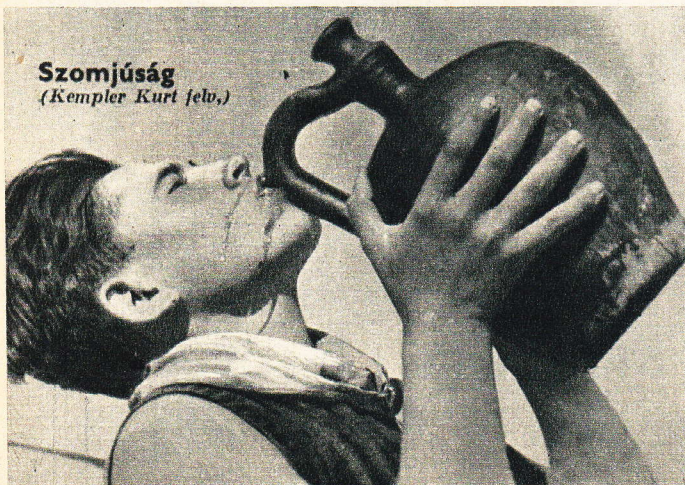
1. 102. Ganz cscs.	2066	vízreszállással	138.788	km
2. 620. Buvár Kund cscs.	47	„	51.464	„
3. 18. Lóczy Lajos cscs.	259	„	36.762	„
4. 197. Baross cscs.	34	„	35.000	„
5. 2. B. K. G. cscs.	76	„	22.418	„
6. 28. Szt István cscs.	148	„	13.138	„
7. 14. Holló cscs.	309	„	11.917	„
8. 61. Damjanich cscs.	627	„	11.892	„
9. 118. K. P. G. cscs.	90	„	8.095	„
10. 257. Hunyadi János cscs.	25	„	8.000	„
11. 133. Szt. György cscs.	238	„	7.550	„

Folytatása következik.

A kassai 142-esek hírei. A csapat sportvezetősége, labdarúgócsapatának a nyáron és az ősszel elért szép győzelmei után, most a csapat Kosárlabda-bajnokságát indította meg! Iskolájuk tornatermében, a premontrei gimnáziumban játszák le az őrsök mérkőzéseiket. A jelenlegi Raj-bajnokságok után következik a hatos létszámú döntő, melyben elől a csapat őrsi kosárlabda-bajnoksága! Ha eddig az újonc őrsöknél nem is, de az idősebb őrsöknél egész magas színvonalú játékot láttunk! Ezen azonban nem kell csodálkoznunk, ugyanis ennek a gimnáziumnak a kosárlabdacsapata az országos KISOK-bajnok!

NE FELEDKEZZ meg a január 23-i portya-versenyéről! Nézd végig mégegyszer a felszerelésedet és a hiányokat egészségsd ki. Felkészülés nélkül versenybe állni vétek a cserkészgondolat ellen.

A M. Cs. M. Sportosztálya

Kisfiú és kisleány — gyermekkori jó játszópajtások meg-
nőnek.

A kisfiú fiús játékokat, szórakozást keres, ahol szabadjára, valóban fiúsmódon élhet, a kislány szelídebb játékokat, foglalkozást kedvel, — és útjaik elválnak egymástól. Amikor pedig a nagyi és nagybácska kisleány évek múlva ismét szembekerül egymással, a nagyi a lányok között már nem úgy érzi magát, mint régen és a kislány is másként néz, gondol a fiúkra, mint azelőtt.

Mások tehát a fiúk és mások a lányok.

Ugy-e, ti is tapasztaltatok már ezt a változást? Észre-
vettétek, hogy a fiúk-lányok viszonyában valami észrevehető
úr támadt. És néha szeretnétek a régi, gyermekkori összhan-
got megtalálni, illetve új, a réginel „másabb” összhango-
t összehozni, de minden fáradozás hiábavaló és izgatottan kér-
dezitek: Mi ez? Miért? Honnan? Mit tegyék?

A változás a ti életetekben kétségkívül forradalmibb, mint
a kislányok életében. Természetes jelenség ez. Te nézegeted
inkább a kislányokat, mint ők téged, te keresed inkább az
ő társaságukat, mint ők a tiedet. Új, ismeretlen világ nyílt
meg előtted és ezt az új világot izgalmasan szépen találd,
noha számodra sokszor kellemetlen is. Eddig ugyanis minden
zökkenő és probléma nélkül élted a magad életét, most azon-
ban a fiúk-lányok örök problémája felkavar, gondolkozóba-
ejtő problémák előtt állasz és én a te problémáidat szeretném
megkönnyíteni azáltal, hogy olyan kérdésekről értekezem ve-
led, melyek a fiúk-lányok kapcsolatát illetően szerfölött ér-
dekelnek. Rövid cikk keretében gyakorlatilag is szeretnék
olyan kérdésekre feleletet adni, melyeken már egészen biztosan
többször elgondolkoztál. Leánytestvér, tánciskola, társalgás,
tegeződés, levelezés, látogatás, zsúr stb. említésével sok-sok
kérdés felvetődik és te táncistalánul állsz, nem tudod, mit
tehetsz, mit nem. Nem tudod, hogy a fiúk-lányok viszonyában
mi megengedhető, mi nem.

Nem az a célok, hogy a fiúk-lányok kapcsolatát vallás-
erkölcsi szempontból vizsgáljam és kitérjek olyan kérdésekre,
mint a csók és a többi. Kitűnő nevelők, kiváló könyvek, pom-
pás előadások, komoly cikkek sokasága elintézi helyettem
ennek a kérdésnek kényesebb oldalát.

Szemben állok tehát veled, egy fiúval aki a „Tiszta fér-
fiúság” nemes eszméivel felvértezted magad: erős, jellemes
ifjúvá akarsz lenni és gondolom, helyénvalónak találd észre-
vételeimet. Amikről ugyanis szó lesz, nem elszórt esetek össze-
gyűjtése, hanem te is fogod látni, hogy általános jelenségek
megfigyelése, melyek végeredményben a lányokra is kihat-
nak. Nézzük csak mindjárt az első problémát, melyen bizo-
nyára elgondolkoztatok néha. Ez pedig a „fiú- és leánytestvér”
egymáshoz való viszonya.

A fiúk-lányok problémájának tárgyalásánál a fiú- és
leánytestvér egymáshoz való viszonyát nem lehet figyelmen
kivül hagyni. Ez a probléma mindig megvolt és hidd el, eddig
is sok bajt okozott. Te úgy érzed — és nagyon sokszor nem
ok nélkül, — hogy a lányok bizony nem angyalok, hiszen köz-
vetlenül láthatod hügodnak vagy nővérednek hibáit és más-
ként is bánsz leánytestvéreddel, mint a többi fiúk. De nem
veszed észre a kislány jótulajdonosságait sem, holott más fiúk
nem győzik eléggé dicsérni őt.

Az Új Idők Illemtörvénye találok írja: „... a legtöbb fiú
kifogástalan gavallérnak mutatja magát, a lány mindent el-
követ, hogy kedvesnek, szeretetreméltónak tartsák. Szereti is
őket mindenki, de őket ketten: testvérek, otthonukban majdnem
ellenségnek állnak egymással szemben. A lány szinte elvisel-
hetetlenül érzékeny és ingerlékeny, a fiú szemtelen és neve-
letlen.”

Egészen természetes, hogy alapjában véve a fiú- és leány-
testvér szeretik egymást. Ti is tudjátok, érzitek ezt és visel-
kedétek többnyire „kamaszos” álarc. Igyekezzetek kell azon-
ban, hogy józanul tompítsátok a néha hevesen kitörő ellen-
tetteket. A kislány, amennyire csak lehetséges, igyekezzék úgy

viselkedni, hogy őbenne is leányideált láss, te is vedd észre
kishügodat, de ugyanakkor szép szóval, kedvességgel igyekez-
zél őt arra vezetni, hogy benned, fiútestvéredben a legjobb
barátját lássa, hiszen együtt nőtetek fel, gyermekkori emlé-
keitek közösek. És igyekezzék a kislány legalább félannyira
olyan szíves és szolgálatkész lenni bátyjához, mint az idegen
fiatalemberéhez. Hidd el, ha te úgy viselkedsz vele szemben,
miként az helyes, akkor ő is más lesz veled szemben. A többit
pedig úgyis elintézi az idő!

De térjünk rá egyéb kérdésekre is.

A fiúk és lányok első jelentős közös találkozási helye a
tánciskola szokott lenni.

Ajánlom, hogy minden fiú járjon tánciskolába!

A tánciskola előnye, hogy aki megtanul a táncterem sima
parkettjén és a kislányok között annak rendje és módja szer-
int helyesen forogni, az már szerzett egy jó érdemjegyet az
életben való kedvezőbb érvényesüléshez. Ha pedig esetleg
félénk fiú vagy, de jó tanuló, akkor még egyenesen orvosság
a tánciskola, miként a leánytársaság is. Remélhetőleg egy-
két leánymosoly nem fogja a jeleket elégségesekké változ-
tatni, viszont hallottam olyan eseteket, hogy az elégsége-
seket éppen egy bizonyos leánymosoly varázsolta jelesekké.

Természetes, kezdetben kissé elfogódott, félszeg fiúk és
lányok fognak botorkálni a parketten, de egy-két lecke után,
egymással kissé összebarátkozva már fiúk-lányok fellépése
biztosabb lesz. S ilyenkor látszik meg igazán, ki hogyan tud
viselkedni. Ti, fiúk, legyetek mindenkihez egyformák. Kislány
előtt ne dicsérjétek más kislányt és különösen ne mutassátok
ki azt, hogy szívesebben lennétek más lány társaságában.
Szép az is, ha egy fiú olyan lányokkal is kedvesen foglal-
kozik, akik talán nem olyan csinosak és akiknek kevés az is-
merősük. Ha pedig tánc közben egyszerre ketten kérietek
ugyanazt a kislányt, az egyik fiúnak okvetlen félre kell áll-
nia s a következő táncot kell elkérnie. Kerülni kell a „ké-
nyes” helyzeteket. S egyébként is, ha a másik társad nyert,
hidd el, nem dől össze a világ!

Tánciskolából indul ki, sétákon folytatódik és látogatások
alkalmával érvényesül igazán, miként tudsz társalogni. Mert
más beszélni és más társalogni. Elhiheted, hogy a szülők jog-
gal elszörnyűködnének, ha helyel-közzel hallanák „társalgás-
tokat”: Hogy mi mindent tudnak ezek a diákiúk és diák-
lányok!... És micsoda kifejezéseket használnak!... És mi-
lyen magyartalan ez a beszéd!...

A társalgás őrü módon és magyarosan történjék. Remél-
hetőleg az előbbi illetően nincs hiba, de az utóbbinál már
annál inkább gyakoribb a kisiklás. Kerüld az ú. n. „divat-
szavakat” még akkor is, ha esetleg a kislánynak tetszik. Ne
mondj azt, hogy „rémes”, „cuki”, „rémnagy”, „bombajó”. Ne
dicsérd valakit azért, mert „jó pofa dumája van”. De ha már
mindenképpen dicsérni akarod a kislányt, akkor sem okvetlen
szükséges, hogy „angyal” vagy „gusztá” legyen. Azt hiszem,
arra úgy sem gondolsz, hogy „jó nő”-nek nevezd. De ismerő-
södrel se nyilatkozz úgy, hogy az egy „pali”, végül ne tarts
otthonodban „duma-délután”-t, ne kiáltj fel, hogy „zág son”
és ne mondd, hogy „mondja már”...

Csak úgy kapásból említek ennyit az ú. n. „divatos” tár-
salgásból.

Egyébként társalgásodban légy óvatos, magadat illetően
pedig ne légy beképzelt: Férjias jelenség még nem jelent fel-
tétlen férjias jellemet is. Viszont a gerinces fiú jobban fog
tetszeni a lányoknak, mint a befolyásolható. Az ideális fiú-
típus inkább szerény, mint hencegő, mindig természetes és
sohasem mesterkéltné.

Ami a tegeződést illeti, ez mindenesetre a kislányra tar-
tozik, sőt, illetékes ebben a kérdésben a kislány édesanyja is.
Gyermekkori játszótársak — fiú, leány, — mindig tegezik
egymást, de természetes, hogy a tegeződés fenntartása — évek
kiesése után — a kislánytól függ. A tegezés ugyanis a jó-
barátság jele. A kislány bizonyára ügyelni fog arra, hogy a
fiúk közül kinek engedi meg a tegeződést, mert ha egy kis-
lány minden fiúval azonnal tegeződik, és nem tesz fiú-fiú kö-
zött különbséget, az ilyen kislánnyal nem érdemes foglalkozni.
Hogyan fog az ilyen kislány később, komolyan gondolkodva
körülnézni a fiúk között? De a tegezés kétségkívül lépcsőfok
a bizalmasság felé is. Ha tehát tegeződtek egy kislánnyal, ez
ne legyen ürügy arra, hogy merészek és szemtelének legyetek.

Leginkább tánciskola után, amikor nem lehet oly gyakran
találkozni a kislányokkal, mint előzőleg, megszerkesztetek
egy-egy levelet is. A levelezésre kár sok szót vesztegetni.

SZÜNIDŐ VOLT MÁR ELÉGI KICSIKÉNT TANULHATSZ ISI

Valószínű, hogy jól elkészített házi magyar dolgozatnak több sikere és főként gyakorlati eredménye lesz! A többnyire titokban váltott levelek pedig sok kellemetlenséget okozhatnak a kislánynak, fiúnak egyaránt.

A látogatás a nagyfiúk kedvelt „sportja”. Hát még a zsúr békeidőiben!... Jó evés, ivás, szép kislányok, tánc... — és mindez máris elég volt a boldogsághoz! A háborús idők ugyan leépítették a zsúrokat, a látogatások sem olyan gyakoriak, mint régen, de nem is maradtak el. Szükség is van ezekre a látogatásokra! Kell kis felrészülés, kis kikapcsolódás, hiszen ma mindenki élete, a ti életek is idegesebb, zaklatottabb, mint régen valamikor volt.

Ha kislányt látogatsz, ne légy szertelen és mohó. Szemtől-szembe a szép nimmel mégcsak szemekkel sem fald fel egészen őt és ne akard egészen magadnak lefoglalni. De ha azt akarod, hogy hamarosan „leépítsen”, akkor viszont ebben a korban ez a legjobb módszer, hogy eredményt érj el. És még egy! Beszélj állandóan magadról. Meglátod, otthagynak minden valamirevaló kislány! Ha pedig valahol mégiscsak zsúrt tartanak és táncra kerül sor, ne csak egyél, igyál és a házi-

kisasszonnyal táncolj, hanem mindenkiel. Végül ami az összetanult táncos párok táncversenyét illeti, ennek általában sem a házikisasszony, sem a többi kislány, sem a többi fiú nem szokott túlságosan örülni.

Néhány kiragadott észrevétellel, amennyire egy rövid cikk keretében lehetséges volt, igyekeztem gyakorlatilag is megvilágítani a fiúk-lányok, illetve inkább a fiúknak a lányokhoz való kapcsolatát. A mai időkben is szükség volt erre, mert a fiúk és lányok egymás iránti érdeklődése — bármilyen legyen is a világ, — nem fog megszűnni. Am ti fiúk, beszéljétek és gondolatokat mindig nemesen a lányokról. Meglátjátok, kettőtök kapcsolatát a kölcsönös tisztelet könnyebbé teszi, kevésbé fogjátok észrevenni a nehézségeket, biztosabban megtaláljátok egymás hangját és kifejlődhetik kettőtök ideális értelemben vett jóviszonya. Nem ok nélkül mondom ezt, mert ahogy most néztek egy kislányra, ahogy most gondolkodtok, beszéltek rólok, higgyétek el, valószínűleg úgy fogtok rájuk nézni, úgy fogtok felőlük gondolkodni és rólok beszélni egy életen át.

DR. MIKES ISTVÁN

DARU BÁBSZÍNHÁZ

A Regnum sok előadást látott nagytermében ketten állunk. Támogatjuk a falat. Előttünk sötét nézőtér, majd a fényesen kivilágított Bábszínház.

A nézőtérre meglepett moraj jut végig. „Nahát!” „Ezt a szépet!” „Jaj de ügyes!” Egy kedves nézőnk, valószínűen az ámulattól, összecsapja kezét, mire felzúdul a taps.

Egyszerre sóhajtunk fel mindketten. Elégedetten. Összemosolygunk szélesen, jólesően.

Hát sikerült.

Az ország második legnagyobb és legszebb bábszínháza a miénk. Az első a Podmaniczky-utcai Nemzeti Bábszínház, de utána mindjárt a Damjanich-utcai Daru Bábszínház, a miénk következik.

Sóhajlásunkkal járadtságunk utolsó maradványa is elrepül. S míg a „János vitéz”, az örökéletű magyar dalmű harmadik felvonását élvezzi közönségünk, jól esik visszagondolni a bábszínház születésére.

Egy éve, hogy az ötlet felmerült. Aztán jött a gondolkodás ideje. Csináljuk, ne csináljuk? Mert ha már nekikezdünk, akkor az eredménynek valami egészen különlegesnek kell lenni. Méltó a csapathoz, magunkhoz.

Megkezdtük a munkát. A bábszínház tervrajzát a parancsnokság csinálta, korábbi tapasztalatok alapján. Nagy színpadot akartunk. A színpadok elhelyezésére hat párhuzamos sík szolgáljon. Ezt úgy szerkesztettük meg, hogy öt sík ebből előre-hátra tologatható legyen. Kétoldali, ferde síkban ugyancsak színpadtartók vannak, hogy a színpadi hatás teljes lehessen.

Asztalossal készítettük a vázat. De mennyi utánjárás kellett ahhoz, míg olyan mesterre találtunk, aki meg is értett minket, el is vállalta az olcsó is volt! Aztán a Daru dobozok! Emlékeztek talán, testvéreim, az egyik tavaszi kiállításon hirdetett Daru cigarettákra? Nos, ez a reklámdoboz nagyon megdumált nekünk. Három nagy doboz volt, és olyan szép darumádár volt festve mindegyikre! Parancsnokunk mindjárt azt gondolta: de jó lenne ez a bábszínházhoz!

Tapogatózás a Nikotex rt.-nél, vajjon hajlandók volnának-e...? Egy kis idő múlva válasz: hajlandók. Kérvényezés, aztán elszállítás. Ez viszont csak többszöri neki-rugaszkodás után sikerült. (Később tudtuk meg, hogy milyen nagylelkű volt a Nikotex rt., hiszen a nagy fadóbozok igen sok pénzbe kerültek.)

A villany szereléshez fűződnek legkedvesebb emlékeink. Elragadt bennünket a láz: szabályos színpadi villany szerelést álmotdunk: Kapsolótáblával, rivaldafénnyel, suffitákkal, 50 körtével!

Hajrá, váltsuk valóra az álmunkat: Anyagbeszerzés! Drótszerzés! Futkosás, keresés, járkálás van e két szó mögött. Aztán a munka java: Regnum, a nagyteremben az egész csapat. Orbán papa csendes, munkás vezetésével szerelés. Zoli, Tibi, Géza, Laci először életükben bár, de kitűnően szereltek. Ugy állt kezükben a csípőfogó, mint egy villany szerelő kezében a Paprika Janesi. Bandi, a kapsolótábla hőse Orbán papa

útmutatása nyomán buzgalommal fúrta a lyukakat az eternit lapba. Kifúrta ő még az asztalt is.

Sanyi, Karsi és még egy páran külszát festettek. Ha az eredményt akarjátok látni, jőjjetek el egyszer. Leírni úgy sem lehet. Henrik elkezeredetten meszel. Ugyan mit? Hát a hátteret. Viszont biztos, hogy ilyen hátlere nincs egyetlen bábszínháznak sem:

Éjjel 1/22-kor hagyjuk abba, de megcsináltuk.

A bábuk! Hát a fejeiket megvettük, kiválogattuk ugyan Bodor Árpádeknál, a cserkész-bábukészítőnél, de a ruhák a mamákra és a hugokra, nővérekre maradtak. Szépek lettek bizony, mert — szeretettel csinálták.

Az egész munkát csak elkezdeni kellett, utána mindig éreztük, hogy valaki segít. Ha az utolsó pillanatban is (amikor felhagytunk már minden reménnyel), de mindent megkaptunk. Például a függöny. Nincs Pesten olyan áruház, ahol meg ne fordultunk volna — nem kaptunk. Vége, nagy nehezen, egy világcég asszisztálásával sikerült szereznünk egy ideiglenes függönnyt.

Nagyon féltünk a villany szereléstől. Hiszen, ha konyított is valamelyikünk hozzá, tudtuk, hogy ez nem elég. Jött Orbán papa és a maga kedves, csendes módján úgy felszerelte a villanyt, hogy csak fél kettőkor éjjel jött rá, hogy késő van.

Az Élet Tavát megfesteni nehéz feladat volt. Egyik tisztünk nem ért rá, bokros teendő miatt. Pedig ügyes festő. És pontosan akkor, amikor kellett, annyi időre, amennyire kellett, betoppant és megfestette a vásznat. Nézd meg, kedves olvasó is itél meg, hogyan.

Valki hátulról mozgatót minket, mintha mi is bábuk lettünk volna... Mondhatnánk talán, hogy szerencsénk volt, mi Isten segítségét láttuk ilyenkor.

Leles taps zavar fel gondolatainkból. Bizony, a János vitéz bábszínhádon is tetszik. Szép is. Zoli, Imre most csípőfogó helyett Bagót és János vitézt tart a kezében. A többi mind, — tegnap mesteremberek — ma este művészek — énekelnek és mókáznak a bábszínhádon. Ez is a cserkészlet.

Elegánsan megy össze gyönyörű guri-guri függönyünk. Taps közben megyünk hátra, mert az utolsó jelenetben nekünk is dolgunk van.

Ajánlhatjuk tehát minden csapatnak: kezdjen bátran bábszínházat építeni. Segítséget kaplok jentől is, a földről is. Dolgozni kell keményen, megvalósítani csak igazán összetartó csapat képes, de az eredmény minden fáradságot megér. Gyertek el, nézzétek meg bábszínházunkat, a regnumi Darvak mindent megmutatnak, tanácsot is adnak. Előadjuk nemsokára (legalább is tervezzük) a Ludas Matyit. Szeretettel várunk minden cserkészt, csapatot az előadásra. Addig és azután is mindenféle felvilágosítással szívesen segítünk.

Ha dolgozni kezdtek, szívből kíván sikert a nehéz, de szép munkához a regnumi Daru csapat.

Alaki Géza László
(3. R. M.)

„Ha nem tudsz különk lenni, mint az előtted járó nemzedék, akkor a magyar nemzet benned máris csatát vesztett“

(Kosztér atya „Nos Rector“ c. könyvéből.)

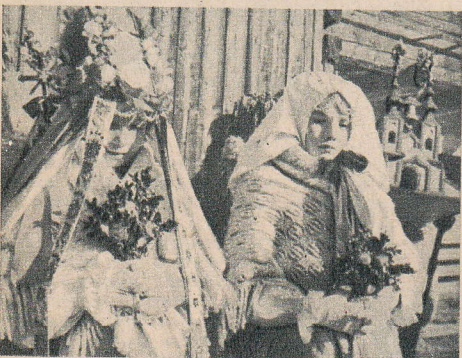
A lövétei betlehemesek énekszóval vonulnak az úton: „Jertek azért, Kefünk fel, Betlehembe menjünk el, Dícsérjük mi Urunkat, Imádjuk Jezusunkat.”

Betlehemesek körtánca; a vén Moszuj pedig énekl: Jese, Kuku, ciscurzukin héli sztremár, számár zuku! Hajheha! Hajlaha!

A betlehemesek a sok tánc és járkálás közt pihenőt is tartanak.

Az angyal énekl Mária mellett: „E széles világnak ma üdvözítője! Bűnnek és halálnak ki megrettentője, Szentháromságnak második személye, az Atya Istennek megjelent igéje.”

LÖVÉTEI BETLEHEMES JÁTÉK

Fényképezte és összeállította:
KÁNTOR GÉZA

A lövétei betlehemesek hét évenként játszószák el a betlehemes játékot. A községből való két nemes vezetésével járják be a vidéket, hogy régi vallásos népszokást gyakorolva, Jézus születését idézzék játékuikkal embertársaik elé. Lövéte a Székelyföld szívében, a Hargita fensíkján fekszik. Itt hordják a legszebb székely népviseletet. Nagyon tisztaságkedvelő a község népe. Mondják, hogy a községből mindig kihallatszik az asszonyok sulykolása.

Mária énekl a jászol előtt: „Serkenj föl szülöttem, pásztorkok eljöttek, kik szent angyaltól hozzája küldettek, hogy megváltójuk légy, nem is kételkednek.”

A hét pásztor, a közepén József, jobbról van a Moszuj, balról Tódor, aki a betlehemet tartja.

Mi érdekel?

Hány cserkész és hány cserkészcsapat van Magyarországon? A legutóbbi kimutatás szerint 892 csapat van az országban. E csapatokban 42,986 cserkész (és kiscserkész), 6256 férficserkész, 4186 vezető szolgál a Illimos zászló alatt. A létszám tehát összesen: 53,428 fő.

Hány leánycserkész és hány leánycserkészcsapat van Magyarországon? Körülbelül 12,000 cserkészleány van Magyarországon. A leánycserkészcsapatok száma meghaladja a háromszázat.

Teleki emlékportyázás eredményei. A portyázás eredményeit a Magyar Cserkész január 1. száma közölte.

ÉLETMENTŐ KITÜNTETÉS ADOMÁNYOZÁSA

Az Országos Főcserkész úr 1943 december 22-én a „Jó munkáért” életmentő cserkész-kitüntetéssel jutalmazta:

Lupkovic Albert 36. sz. csapatbeli miskolci segédtszert, úszva végzett mentésért;

Monori Kovács Jenő 102. sz. csapatbeli budapesti cserkésztszert, csónakkal való mentésért.

Az Országos Főcserkész úr 1943 december hó 22-én életmentéssel kapcsolatos kimagasló tevékenységért dícséretben részesítette:

Kellner Emil 243. sz. csapatbeli füleki cserkésztszert,

Pogány László 1914. sz. csapatbeli gödöllői cserkész,

Simon Ferenc 1902. sz. csapatbeli mendei cserkészorszervezőt.

Megújítottad már előfizetésedet?

BALATONI HALÁSZAT TÉLEN

A legtöbben azt hiszik, hogy a Balatonon az őszi beálltával megszűnik az élet. Hazamennék a fürdőző vendégek, bezárják a strandok kapuit, a fürdőhelyek éltermeit és kiadó szobáit, azzal már reá is borul a magyar tengerre a kopár és sivár téli élet. Hej, pedig egészen másként áll a helyzet. Aki nyáron látta a Balatont és jól megjegyezte a Balatonnak már a nyár folyamán is jelenkező ezer arcát, az joggal feltételezheti, hogy télen át éppen oly szeszélyes és regényes annak az élete, mint nyáron.

Valóban így is van. Amíg azonban nyáron inkább a fürdőhelyek környékén tombol az élet, addig télen már szóhoz jutnak a Balatonnak az őstakói is, mert hiszen ilyenek is vannak. Nyáron jóformán észre sem vesszük ezt a szorgalmas kis népet a fürdőzők tarka tömegében, jóformán ügyet sem vetünk ezekre az egyszerű kis halászházakban lakó szorgalmas halászokra, akiknek kis halászbárkái nyaranta elvesznek a nagy vízen a szebbnél-szebb jachtok, vitorlások és gőzösök tömkelegében.

Az őszi beálltával azonban szemünkbe tűnnek a halászok bárkái és elgyönyörködhetünk kedvünkre az ősi magyar foglalkozást űző halászok irigylésreméltó életmódjában.

Ha pedig a Balaton életében akarunk gyönyörködni, azt is meglehetjük. A Balaton éppen oly szeszélyes tud lenni télen is, mint nyáron, amikor síma vizét a pihar felfodrozza. Télen pedig, ha a fagy vizét bevonja vastag jégkéreggel, nincs még egy oly hatalmas jég-

Irongáló gyerek

dozati báránnyal, vagy botokkal tologatják jakutyáikat tova a síma balatoni jégen.

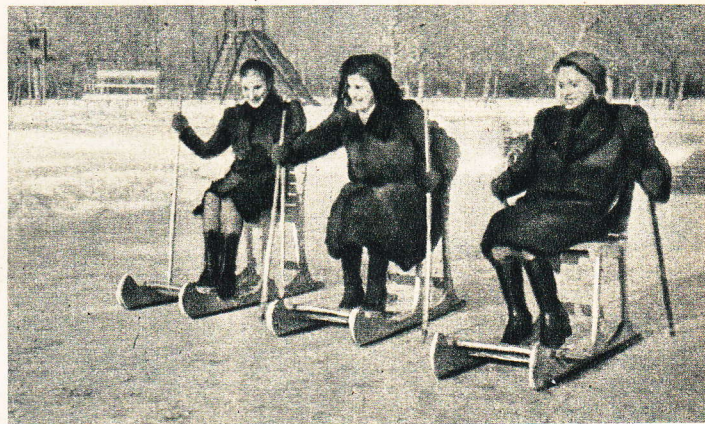
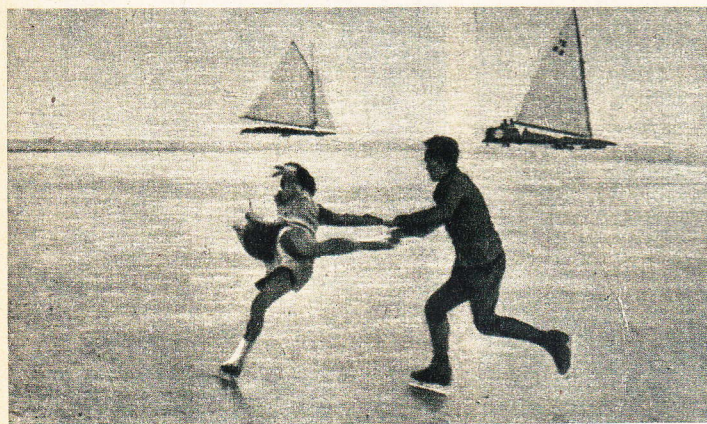
A Balatonnak ezt a vidám téli életét nem is zavarná meg semmi, ha már nem ismernénk a Balaton szeszélyeit.

Az első fagyás után a Balaton jége egy-

kor nem történhet baj, mert a repedés, ami a zajt okozza, az erős fagytól van. Hízik a jég — mint erre felé mondják — és az így keletkezett repedések egykettőre be is fagynak. A 0-fokú jég az éjszakai hideg hatására lehül —10, —20 fokra s mialatt összehúzódik és a partról nem tud leszakadni, hosszan tartó nagy durrogás közepette összeropadozik. Ez magában véve is valami fenséges tünemény.

Ha közben az idő hosszabb időre felmelegszik, úgy a repedéseknek be kellene záródnok, azonban a szélterjeszkedés olymértű, hogy a repedések helyein ki is torlódik a jég és előállnak sáncok alakjában a turolások, melyek körül a víz is kibuggyan. Ezek azután már igen veszedelmes, pár méteres mozgó torlaszok, melyekben már igen sok halász és sportoló lelte halálát. Egy-egy ilyen rianás néha több kilométer hosszúságú.

Egyenletesen kemény télvíz idején néha félméteres jég is képződik a Balatonon. Nos, vajjon mit csinálnak ilyenkor a parti halászok? Hát akár hiszitek, akár nem, ők ilyenkor is halásznak. Mondhatnám, az igazi és bőséges halászat csak ilyenkor kezdődik a Balatonon hálóval a jég alatt. Ezt a tudományt pedig, büszkén mondhatjuk, valahonnan az őshazából hozta magával a magyarság és tartotta fenn a mai napig is, mint a halászmesterség egyéb fortélyait, amit apa a fiának hagyott azóta örökségül. A Balaton jégén jó nagy távolságra egy bedöntő és egy kiemelő léket vágnak, a kettő közt két irányban szélesedő, majd négyzetalaktól a kiemelő lék-

pálya ebben az országban, mely ezzel vetekedhetne. A parti lakók apraja-nagyja lábára köti a korcsolyát és percek alatt átsuhanhat a jégen a szemben lévő községek valamelyikébe.

Az egyszerű falusi gyerek, akinek nem telik korcsolyára, az ősmagyarok mintájára irongázik. Talpa alá éles csontdarabot erősít fel, ez a korcsolyája, kezébe pedig az otthonról elcsent halász-szigonyt veszi és azzal lendíti magát a jégen előre. Ma már igen sokan felkeresik télen át is a balatoni fürdőket, mert valóban változatos sportéletet csak itt lehet élni télvíz idején. A gazdagabbak jégvitorlásokat szerkesztenek, melyek egy szántalpu csónakból, ehhez járuló egyensúlyozó szántalpakból és hatalmas rudra szerelt árbocvitorlából tevődik össze és gyorsvonal sebességével szeli a Balaton jégét, ha hozzá megadatik a kedvező szél is. Akad még oly szemfüles fickó is, aki csak korcsolyával van felszerelve és a kezében tartott és ügyesen forgatott kereszt-kötésű vitorlával viteli magát a jég hátán. A kényelmes emberek és szép leányok pedig jól beburkolóva szántalpas ülészekén hordoztatják magukat egy-egy korcsolyás ál-

szép napon elkezdi hatalmasan durrogni. Még a legnagyobb ürméretű ágyúk durranását is megszegeyentlő sorozatos lövések zaja reszketteti meg a levegőt. Aki még nem ismeri ezt a zajt, sietve menekül a jég hátáról a partra. A parti lakók azonban nyugodtan maradnak a jégen, hiszen tudják, hogy ilyen-

felé szűkülő nyílásokon át a jég alatt vezetik a hálót s mikor a kiemelő nyíláson át felhúzzák a hálót, el sem hinnétek, hogy sokszor mázsaszámra hemzseg a sok hal a jégre kivont hálóban.

A halászatnak ezt a módját a híres polihistor, Herman Ottó írta le a legszelbben: A magyar halászat könyve című munkájában. Ennél szebben és szemléltetőbben nem tudnánk mi sem leírni, itt közlöm tehát úgy, ahogyan könyvében leírja:

„Mikor a jég már annyira erősödött, hogy három-négy embert is megbír, elindul a két „vezeres” a két „jegellővel”, hogy a csapásokat vagy vonyókat kijelölje vagy kiszegje, ami nem kis mesteresség, mert a kiszegelés helyességétől függ a hálójárás helyessége, ettől pedig a halfogás. De azért mérőszerszámot nem visznek, mert arra való az éles halászszennek a mértéke; no meg a lépés, hozzá még az is, hogy a vezeres mindig rélyi, sokat tapasztalt halászember.

A partra érve, mindenekelőtt előveszik a jégpatkót! A balatoni csizmára, a drávaszoki pedig boocszorra való. A jégpatkót felkötik, hogy a jégen bátran járhasanak kelhessenek...

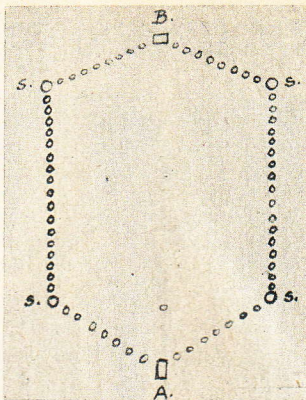
Hálóbuzás a Balatonon. Nagyvidai Kendefi Ferenc felvétele.

Ezer év magyar aranya a búza... Vásároljunk búzakötvényt!

A vezéresek rendszerint csak közönséges favágó fejszét visznek, a jegellők ellenben a jégzakóccával járnak, mely igen hosszúnyakú, végsőszertlen formált fejsze; közönséges nyélre van ráverve s azért ily alkotású, hogy a legvastagabb jeget is átlékelhesse. Így ballagnak ők azután a sík jegen libasorban, jó távolságra egymástól, különösen akkor, amikor még nem egészen biztos a jég. Ilyenkor mindenki fejszülten figyel a helyre, ahová lép s a jégnek legkisebb recsenésére is. A tapasztaltabb vezéres néha néha hátratekint, hogy a part szerint meghatározhasa az irányt, amelyen haladnia kell s megbecsülhesse a távolságot is.

Amikor farra a pontra érnek, amelyen az első vonyó kijelölhető, megállapodnak s leleszik a cók-mókot. Erre a két vezéres megállapítja a bedöntő, vagy eresztő lék helyét s ott könnyed vágásokkal kijelöli határvonalait. A Balaton jegesvonyója hosszú hatszöglet alkot, hosszú tengelyébe esik a bedöntő (B), ezzel szemben az ajtó (A), négy sarkán van egy-egy saroklik, ezt a hat pontot pedig összekölik a soroslékek, vagy hajtólékek. A saroklékek és a bedöntő, valamint az ajtó közt 3—10 sorlék van, míg a jegesvonyó saroklékeinek egymástól való távolsága, tehát a házasi terület hossza — 500 méter is szokott lenni.

A halászat további menetét csak igen kivonatossan ismertetem. Megérkeznek a halászok szánkóval, melyen a hosszú kerítőháló és az egyéb kellékek is fel vannak csomagolva. Ha már valamennyi lék ki van vágva, akkor a hálót szépen kifeszégetik, kitergetik a bedöntő nyílás mögött. Három erős rúdból van összekötve két hatalmas

A jeges vonyó.

be is záródott. Most azután minden épkézláb ember megragadja a vonókötelet és megkezdődik a halakkal felt hálóknak az ajtón át való kihúzása.

Van azután nagy öröm, amikor a hálóban sokszáz hal hemzseg. Természetesen nem megy ez ily könnyen, mint itt leírtam. Sok huzavonával jár a rudaknak a pontos vezetése, de a kereset reményében a halászok kitaró türelme is párját ritkító. Mondhatnók a balatoni halászok nemcsak kiváló türelemmel végzik ezt a munkát, hanem nagy kedvvel és vidáman. **Radványi Ottó**

A „VASGYŰRŐ” MESÉJE

Egyszer volt egy világerős ember, akít nagy erejéért Erős Jánosnak hívtak. Kapta magát, világgá indult, hogy addig meg nem áll, míg magához illő erős emberre nem talál. Vándorlása során a havasok kellős közepén egy gyönyörűségees kertet talált. Olyan szép volt a kert, hogy még álomban sem látott szebbet. Csupa színarany, csengő ezüst, drága rubin volt abban a fű, ja, virág és minden. Amint gyönyörködött és csudálkozott a kertben, egy erős hang szólította meg:

— Ki vagy ott hé és mit keresel a kertemben?

— Embert keresek — válaszolt Erős János, — aki megküzdjön velem!

El is mentek, küzdéshez is kezdtek mindenféle küzdő szerszámmal. De egyik sem volt oly erős, hogy a másikat le tudta volna győzni. Másnap a küzdést tovább folytatták. És folyt a küzdelem a harmadik napon is. De ekkor sem sikerült egyiknek sem a másikat legyőzni. Hát barátságot kötöttek.

A tündérváros gazdája: Gyors Mihály elmondta Erős Jánosnak, hogy nem tudja gyönyörű kertjének pompáját élvezni, mert időnként tengersok katona jelenik meg a kertben és mindent összetörnek. Egyszer hiába viaskodik ellenük, mert amíg százat levág, ezer jön helyette. Ha ketten küzdenének, talán sikerülne a kert szépségeit megmenteni.

Kardot vettek elő, testvérséget esküdtek rá és várták a nagy próbát.

Egyszer csak omlani kezdett a kertbe a tengersok katona. Aprította őket Erős János és Gyors Mihály. De amíg százot levágtak, ezer új állott helyébe.

Egyszer csak gondolt egyet Erős János. Utat vágott magának a tengersok katonán keresztül. A katonák háta megett egy selyemsátorban ült az ördögasszony. Szaporán forgatta fonóorsóját, s az orsó minden fordulására egy század katona ugrott elő. Szeretlen méregbe jött Erős János. Kardjával odasujtolt a fertelmes banyához. De az ördögök anyja sem volt rest. Oly fürgén pattant fel, hogy csak az orsót sikerült levágni és máris eltűnt, mint ha a föld nyelte volna el.

Erős János újra az ördög katonáinak fordult és mert új nem állott a legyőzöttek helyébe, lassacskán sikerült levérniök ezeket.

Amikor vége lett a nagy hadakozásnak, az ördögök anyja keresésére indultak. A vérnyomokon el is jutottak egy hatalmas szikláig, melyen egy ajtó állta el útjukat. Csakhogy az ajtó boszorkánylakattal volt lezárva! Hiába próbálkoztak, napokig tartó munkával se tudtak bejutni az ajtón. Már-már dolguk végezetlen haza akartak térni, amikor egy öreg koldus toppant eléjük, aki így szólt:

— Nagy jó uraim! Azt a lakatot onnan le nem vehelitek másképp, ha meg nem várjátok a holdtöltét. Akkor kimentek a gyémánt harmatozó kertbe, addig töríték a virágot, míg az egyik nagyot csendül. Ennek egyetlen koppintására a lakat mindjárt lepatlan.

Nem akartak hinni a vén koldus szavának. Erős János azonban mégis megfogadta az öreg tanácsát és sikerült is a boszorkánylakatot kinyitnia.

Alig ért be a sziklabarlangba, egy öreg királyt és egy gyönyörű, csodaszép királyleányt talált ott. A király hálát mondott Erős Jánosnak, mert a boszorkánylakat kinyitásával rabságukból szabadította meg a királyt és leányát. Hálából jó tanácsokkal látta el Erős Jánost.

Megmondta, hogy az ördögök anyjához, — aki egy magas hegyen lakik erős várban — bejutni könnyű, csak arra vigyázzon, hogy a csúf boszorkány rokkájához ne ülhesse, mert amíg megpergeti rokkáját, minden fordulásra száz ördögkatonája jelenik meg, akiket sohase tud legyőzni.

Erős János megfogadta az öreg király tanácsát. Résen volt és megölte a boszorkányt.

Visszafelé indult már, amikor egy szépségees tündérleánnyal találkozott. Hosszú kitarás és az öreg király újabb tanácsával sikerült a tündérleányt a varázslat alól felszabadítania és magával vinnie.

Az öreg király udvarában nagy lakomát csaptak. Erős János eljegyezte a szépségees tündérleányt; barátja, Gyors Mihály, pedig az öreg király szépségees leányát.

Még ma is vígan élnek, ha meg nem haltak.

A mese nagy tanulsága: a legerősebb ember is akkor tud igazán boldogulni, ha erejéhez kitarás és okosság is járul.

Az eredeti mese teljes szövege „Erős János, Gyors Mihály” címen található meg Ósz János: Csudatárska című székely népmese-gyűjtemény 76. lapján.

Közeledik a cserkész-rongygyűjtés határnapja: január 31

Néhány szó a háborúról

Pontosan 10 évvel a második világháború kitérése előtt, az egyik külföldi katonai folyóirat körkérdest intézett több hadászati szaktekintélyhez: miben fog a jövő háborúja különbözni a századeleji világháborútól? A „háború tudósai” részletesen kifejtették véleményüket s mindnyájan oda lyukadtak ki, hogy a jövő háborúja egyetemes háború lesz: mindenki harca, mindenki ellen.

A történelem igazolta jóslataikat. A mai háború egyetemes jellegét elsősorban megvívásának szerteágazó módszerei adják meg. A mai háború a polgári lakosokat is katonává avatta, nemcsak a légítámadások ezernyi veszélyével, hanem főként azzal, hogy a polgári lakosoktól is olyan kötelességeket, olyan feladatokat követel, amelyek szoros összefüggésben vannak a külső front alakulásával. A háborút nemcsak a front katonái döntik el, végső eredményére különböző lelki, szellemi és anyagi tényezők is hatnak. Ez mindig így volt, gondoljunk csak nagy fegyverforgató költőnk és írónk szavaira: *Zrínyi* több mint két évszázad előtt hirdette, hogy „nem haraggal, nem bosszúsággal, hanem ésszel és emberséggel kell hadakozni.” De ez a mondat különösen érvényes a mai háborúra.

Az egyetemes háború egyik legfontosabb kérdése a *nyersanyag*. Emlékezzünk csak vissza a második világháború öt éves történetére: gyűjtöttünk már vasat, papírt, növényi magvakat stb. Mindez hozzátartozik a háború megvívásához.

Most új „hadjáratba” kell indulnunk: nem vesztet el egyetlen rongydarab sem, ma minden érték, a mai ipar minden rongyfoszlányból értékes textilanyagot tud varázsolni.

Tehát a rongygyűjtés elsősorban nemzeti érdek!

Veszélyben a cserkészruha!

Ha nem tudunk kellő mennyiségű textilanyagot előteremteni gyűjtésünk útján, a cserkészegyenruhák beszerzése hovatovább lehetetlenné válik. „Nem a ruha teszi az embert” — vallja a régi közmondás, — de azt hiszem, egy cserkész sem mondana le szívesen cserkészmivoltunk külső jeléről a közös egyenruháról. (Képzeljünk el egy cserkész-ünnepélyt, vagy diszfelvonulást — „civilben!”)

A rongygyűjtés tehát háborús szolgálat mellett közös cserkészérdek is!

A rongygyűjtők nyomában!

A „Magyar Cserkész” nagy titokban két rongygyűjtő cserkész nyomába szegődött, hogy beszámoljon munkájukról és egyben útmutatással szolgáljon azoknak, akik még nem fejezték be a gyűjtést...

Az első feladat a rongy felkutatása. Ez olyan, mint egy izgalmas kémkereső játék. Különösen az teszi érdekessé, hogy csak előre meghatározott „hadi-zónában” lehet végrehajtani. *Idegen helyen gyűjteni tilos!* Mindenekelőtt ott-hon nézzünk jól körül, de látogassunk el rokonainkhoz, ismerőseinkhez is és „árgus-szemekkel” kutassunk fel minden felesleges rongyhulladékot. A csapatotthonban, az iskolában vagy csapatműhelyben sem árt hasonló célú „régészeti kutatásokkal” foglalkozni. Olyan üzemtől, kereskedéstől, amelyik beszállításra kötelezett, rongyot kérni, vagy átvinni nem szabad.

A rongygyűjtés eredményén látszanianak a cserkészlelkületnek. A rongy nem

szemét. Nincs benne hely papírnak, földnek, kőnek, szalmahulladéknak. Az összegyűjtött textilanyagoknak tehát ilyen értelemben *tisztának kell lennie!*

Milyen rongyanyagot lehet gyűjteni?

Legokosabb *mindent* összegyűjteni. Békeidőben szerte az országban „jól-öltözött” madárijesztők rémitgették a mezők verébseregét, (na meg a kiscserkészort még el nem érő ifjú embereket), de ma a madárijesztők is meg kell reformálnunk. Előkelő ruhájukból értékes textilanyagot készíthetnek. Ne vessük meg a disznóól tetejére felhajított ócska pástortonrót se, a padláslépcső alá dugott bundamaradékért se kar lehajolni!

A gyűjtés közben azonban ne kövesünk el túlzásokat! Aki olyasmit dob a rongyok közé, ami javítással, foltozással még megmenthető, vagy ami javításra, foltozásra használható — kétszeresen vét a takarékoság ellen.

A legfontosabb gyűjtendő anyagok:

a) a *gyapjút tartalmazók*: felsőruha, kabát, szűr, guba, bunda, pullover, téliharisnya és kesztyű, halina, vállkendő, pokróc, sőt tarisznya és szőnyegmaradványok. Ezeket gyűjtsük elsősorban.

b) minden egyéb fehérnemű, női ruha, fejkendő, harisnya, ágynemű, függöny stb. maradványok.

c) különösen értékes mindennemű *len-és kenderrongy*, ócska ing, lepedő, törülköző, ponyva, zsák, törőruha, kötélmaradék, zsinagyhulladék, borprezsák stb.

A gyűjtési munka elvégzése után el kell rendeznünk az anyagot. Tegyük külön azokat a darabokat, amik még alkalmasak foltozásra, javításra és adjuk át a háziasszonyoknak vagy édesanyjainknak megőrzésre, a többinek pedig, miután gondosan kiporoltuk, kitisztítottuk, mérjük le a súlyát és kös-sük batyuba. Majd kartonlapot kötünk csomagunkra és erre ráírjuk ne-

vünket és a csomag súlyát. Mindezzel elkészülve beszállítjuk a rongyesomagot a cserkész-otthonba és elhelyezzük a parancsnok úr által kijelölt helyre.

Amíg a gyűjtött rongy a cserkészotthonból a gyűjtőközpontba jut...

A budapesti csapatok a gyűjtött anyagot a kijelölt napokon (kedd, péntek) a kerületi parancsnokságra szállítják, a vidéki csapatok a hatóság által a rongygyűjtéssel megbízott *Textilhulladékbeszerző Rt. helyi megbízottjának* ajánlják fel és adják át. A vidéki csapat a textilhulladékgyűjtés lezárásával egyidőben egy *levelezőlapon értesítse a székhelye szerint illetékes körzetvezetőt*, jelezve a a gyűjtött mennyiség kb.-i súlyát és kérve intézkedését annak átvételére, esetleges elszállítására. (A Textilhulladékbeszerző Rt. vidéki körzeteinek területi és személyi beosztását az országos parancsnok körlevelének függeléké közi. Ha pillanatnyilag nem lenne ez birtokunkban, kérjük az Országos Parancsnokságtól.)

Eljárásunk igazodjék a körzetvezető válaszához; vagy városunkban lakó helyi megbízottjának adjuk át gyűjtésünk eredményét, vagy vasúton szállítjuk a megadott címre.

Az összegyűjtött anyagot zsákban, kosárban, ládában jól összehúzóval kell szállítani. Nagyobb mennyiségű rongy elszállításához szükséges szakokról, kocsarakról előzetes igénylés után a gyűjtés megbízottja gondoskodik. (Esetleges panaszokról az Országos Parancsnokságnak kell jelentést tenni.)

Ha a textilanyagot vasúton kell szállítani az átadás helyére, ne felejtjük megszerezni a körzetvezetőtől a szállítási igazolványt. A vasút másképpen nem szállít!

Kettős elismervényt kell kérni!

A rongygátvevő megbízottól minden rongybeszállítás alkalmával az említett körleveléhez csatolt elismervényt kell két példányban kitölteni, pecséttel és aláírással ellátva átvinni. Ebből az egyik elismervény a csapatnál marad, a másikat soronkívül és *közvetlenül* az Országos Parancsnokhoz kell felterjeszteni.

Csak az a csapat kap cserkészruhát és felszerelést, amelyik résztvett a rongygyűjtésben

Erre az évre minden csapat annyit „vásárlási betélap”-ot kap, ahányszor 2 kg. rongyanyagot szolgáltatott be. (A csapat legjobb esetben annyit igazolványt kaphat, ahány tagja van.) Ez

1944. évre érvényes!

Vásárlások feljegyzése.

Kelet	Árucikk megnevezése	Kiadta
	1 drb sapka	
	1 „ ing	
	1 „ nyakkendő	
	1 „ derékszíj	
	1 „ nadrág	
	1 „ viharkabát vagy cserkészáfonya	
	1 pár harisnya	
	1 drb hátizsák	

Arucser 3 napon belül Vásárlási betélap és jegyzék felmutatása ellenében.
Reklamációkat csak pénztári jegyzék vagy számla ellenében vesztünk figyelembe.
Egyéb tudnivalók a 3-4. oldalon.

Vásárlások feljegyzése.

Kelet	Árucikk megnevezése	Kiadta
	1 drb nyári sapka	
	1 „ nyári rövidujjú ing	
	1 pár harisnya	
	1 „ harisnya	
	1 drb nyári nadrág	

FŐZSLET: Budapest, V., Nagy Sándor-u. 6. T.: 111-234-RIÓKOK.

Budapest, VIII., Rákóczi-út 67. T.: 143-846. — Sopron, Deák Ferenc-út 18. Tiszabeküti, Mencsli menedékház.
VIDÉKI LERAKATOK: (Viasztelárutók): Ada, Beszecsy István, Kossuth L.-u. 3. — Baja, Vajdally Béla, Kossuth L.-u. 2. — Balatonakaratty, Hungya Szövetkezet. — Békéscsaba, Bokréta Üleltház, Andrássy-u. 26. — Budapest, Lőszersz. Károly, III., Polgár-útr. — Budapest, „Sardón” Sport, Margit-útr. 7. — Csepel, Heszperger Antal, Rákóczi-u. 35. — Csáktornyai, Elekes Zoltán, Apaffy-u. 1. — Debrecen, Pethő Sándor, Caspó-u. 1. — Dunaszékhely, Petyáni Imre, Fő-u. 368. — Eger, Nagy László, Széchenyi-u. 10. — Érkészvár, érv. Heinrich Károly. —

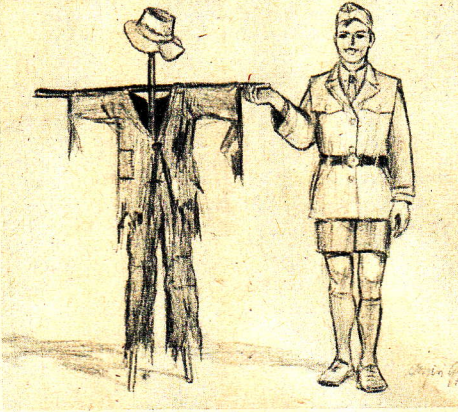
az új vásárlási betélap egyben ronggyűjtési igazolvány is, tulajdonosa a cserkészegyenruházati cikkek vásárlása esetén 10%-os engedményt kap — és ezzel legalább 20 pengőt nyer egy-egy gyűjtő. (Erre az igazolványra vásárolható árucikkek felsorolását lásd a vásárlási betélap fényképén.) Az ideai vásárlási igazolványokat nem névre kiállítva, hanem kiállítatlanul a jogosult csapatoknak a Cserkészbolt küldi ki. A névre kiállítás és lepecsételés a parancsnok úr feladata.

Cserkésztestvériség a vásárlásban

Ha ma egy kissé szétnézünk az emberek között, sajnos, nagyon gyakran azt tapasztaljuk, hogy az emberek a háborús nehézségek következtében önzőbbek lettek, csak magukra gondolnak... Mi mutassunk jobb példát! Több olyan csapat van, amelyik önhibáján kívül nem vehet részt a gyűjtésben. (Pl. a szemináriumi csapatok stb.) Segítsük

ezeket a csapatokat is, adjuk át nekik a nélkülözhető vásárlási betélapjainkat.

Az ideiglenes sárgaszínű ronggyűjtő-

tési igazolvány e hó végével érvényét veszti.

Még ma...

Ha nem kezdtek el a ronggyűjtést — még ma fogjátok hozzá! *Közeledik a végső határidő: január 31.* Egy cserkész sem maradhat le a gyűjtésről: aki nem gyűjt, az egyben lemond arról, hogy cserkészruhát vehessen.

Lelkesedéssel végezték ezt — az első hallásra talán furesán hangzó, — de lönyegében nagyon komoly munkát. Ha gyűjtés közben néha-néha ellankadna a kedvetek, mert kutatástok nem vezetett rögtön eredményre, gondoljátok arra, hogy munkátokkal nemcsak a cserkészruhátokat biztosítjátok, de a nagyobb tömegű nyersanyag megmentésével talán a kemény télben őrtálló magyar honvédek is jobb, melegebb egyenruhát lehet nyújtani.

Újra alkalom nyílik arra, hogy bebizonyítsuk cserkész-leleményességünket! Fel hát a munkára! (V. K.)

CSERKÉSZ-TÁNCISKOLA

Már 20 perce csöngettek, a latintanárról még mindig nem jött be, pedig pontos ember volt. Olyan volt az osztályunk — a „hires” VII/a — mint egy zümmögő méhkas. Négyen-öten beszélgették, összehajolva vitatkoztak. Néhányan az ablaknál álltunk és vágyakozó tekintettel néztünk iskolánk udvarára, ahol a tükörsíma jégen a „tornaórások” siklottak...

— Na majd délután — mondtam vigasztalódba és arra gondoltam, hogy tanulás után visszajövök az iskolába korcsolyázni.

— Ma délután? Hát akkor mikor akarsz tanulni? — kérdezte Papp Feri — este táncolni megyünk!

— Igaz, igaz, — eszembe jutott, hogy kedd van, nekünk regnumi cserkészeknek este közös táncunk lesz.

Akkor tanultunk táncolni. A nap a köddel viaskodott, vakító sugarai elveszték, körvonalait tisztán ki lehetett venni. Vörösés-rózsaszín gömbre emlékeztetett.

Azt akartam mondani, hogy éppen olyan, mint a tánciskola vörös hangulatmája, de ebben a percben megnyit az ajtó — bevallom, én is megdermedtem egy másodpercre: csak nem lesz mégis latinóra!

Nem! Marék Gyuri lépett be (észre sem vettük, mikor surrant ki) és újságolta, hogy latintanárrunk hivatalos előadáson vesz részt. A jó híren kívül még valamit hozott: egy csomó Magyar Cserkészt szorongatott a kezében, az ő feladata volt a M. Cs. szétszórása és nyomban hozzá is fogott „hivatása” gyakorlásához.

En is megkaptam az újságot, 1942 január 15. — olvastam a címlapon és lapozgatni kezdtem benne, de nem jutottam túl az 5. lapon. Rögtön belefogtam egy érdekesnek ígérkező cikk olvasásához:

TÁNCOLJUNK VAGY NE TÁNCOLJUNK?

Mikor újra föltekintettem az újságból, azt vettem észre, hogy mindenki ennél az oldalnál „kötött ki”.

Azóta két esztendő telt el, de a probléma ma is fölvetődik: „Táncoljunk, vagy ne táncoljunk”. Beszéljük meg újra, a M. Cs. mai olvasói közül bizonyára sokan nem emlékeznek már erre a cikkre.

„Valamikor régen a tánc az erős, harcos férfi jókedvének és ügyességének külső megnyilvánulása volt. Gondoljunk csak a hajdani fegyvertáncosokra, a későbbi toborzókra! Micsoda erő, ruganyos izmok, jó szív és tüdő kellett hozzájuk. Milyen férfias bátor pompás mozdulatok, fordulatok sorozata volt egy ilyen tánc! De, ha a mai népi táncokat nézzük, azokban is a férfié a főszerep, a lányok szerepe mellékes, inkább csak díszítő háttérrel szolgáltató a férfi táncának... Csak később és főleg a városi társadalomnál vált a tánc-azzá, ami általában ma: a férfi és női társadalmi közös szórakozásának egyik formájává. Amíg azonban a mult világháború előtti időkhöz (amikor az emberek jobban ráérték ezzel is foglalkozni) olyan táncok is divatoztak, amelyeknél ügyességre, figyelemre, összetanultságra, tehát bizonyos közösségi „összműködésre” volt szükség (palotás, körmagyar, francia-négyes, menüett, mazurka stb.), addig a mai rohanó, hajszolt világban (amikor még a táncot is csak fölültesen, sietve, minél egyszerűbben akarjuk elintézni), olyan táncok, szokások, amelyekhez sem ügyesség, sem erő, sem tüdő, sem szív, sem figyelem, sem összetanultság nem kell, csak egy kis taktusérzék. Ha ez a szükséges fokig megvan, megy a dolog!...”

„Régebben a fiatalember kellő tánc tudás nélkül aligha boldogult,

esetleg a hivatalát is ezen az úton szerezte, kislány meg nem remélhetett férjet tánc tudás nélkül, addig a mai határozottan komolyabb időkben a tánc tudás már nem életszükséglet! Egészen értékes fiatal ember és kislány is elképzelhető ma már tánc tudás nélkül...”

Mégsem mondjuk, hogy ne táncoljunk! Ha a táncot cserkészszellemmel oldjuk meg, sok hasznos dolog tanulhatunk meg belőle. A cserkész emberebb-embersége megkívánja, hogy mindenkor és mindenütt megállja a helyét: tehát a parketten is!

A regnumi fiúk cserkész-munkatervébe szervesen beletartozik a tánc tanulás is. A Regnum Marianum cserkészcsapat 8 rajra oszlik, a gimnázium nyolc osztálya szerint. Tehát egy rajon belül egyidős fiúk vannak. Mindig a hetedikesek raja tanul táncolni. (Sohasem bántuk meg, hogy nem kezdtek korábban a táncot.) Már a tanév elején megkezdődik a tánc tanulás, az egyik pesti tánciskolában, ahol már sok cserkész nemzedék sajátította el a tánc „tudományát”. A legtöbb regnumi tiszt itt tanult táncolni és nagyon érdekes dolog, amikor a hetedikes raj tisztje ugyanabba a tánciskolába viszi el cserkészeit, ahol nyolc-tíz év előtt meg ő ügyeskedett több-kevesebb sikerrel a parkett sikos felületén. Ebben a tánciskolában a legmodernebb, a legdivatosabb táncot is tanítják, de mindent finoman, a keresztény Iztés szerint. A táncban a raj minden tagja részt vesz.

A tánciskola hölgytársaságát maguk a fiúk toborozzák: az egyik fiú elhozza a hűgát, a másik az unokatestvérét vagy az ismerős kislányokat. Minden közösséjöveteleken jelen van a raj parancsnoka és tisztje is.

Nem is képzelitek, hogy milyen sok előny származik egy ilyen közös cserkész-tánciskolából. Például mennyire szívesebben látom a hugomat vagy az unokatestvéremet cserkészbajtársam oldalán, aki már évek óta barátom, akivel együtt táborozom, együtt kirándulok, mint egy olyan fiú mellett, akit ma láttam először. Ha tánc közben valamelyik cserkész-társadtól kéred le az egyik kislányt, bizonyára nem fog olyan szemeket meresztetni rád, mintha menten le akarna nyelni...

A raj-tánciskola sok apró szokásában megnyilvánulhat a cserkészszellem. A mi tánciskolánkban sohasem lehet találni magányosan üldögélő, „petrezselymet áruoló” kislányt. Különösen kedves ünnepély a tanfolyamot bezáró táncvizsga: erre a regnumi férficserkészek is hivatalosak.

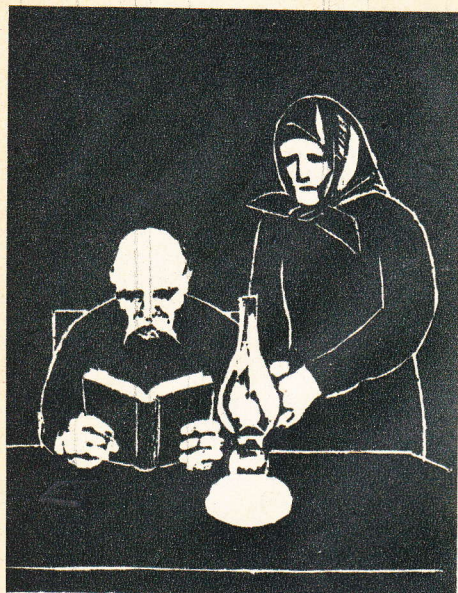
Ha a táncot nem vesszük túlzásba, akkor elég jó eszköz arra, hogy megtanuljunk hölgytársaságban mozogni, csiszoltabban viselkedni, a parketten elcsúszás nélkül „közlekedni”, udvariasan meghajolni, stb. stb. amire a mostani „próza” világban is szükség van még, hacsak erdei remetének vagy manónak nem készülünk. Udvariasságunk ne csak üres szokás legyen, ne csak bókókból és szépszavak mondaságából álljon, hanem valahonnan a bensőnkől jöjjön: sokszor talán éppen a tánciskola a legjobb alkalom arra, hogy leröjünk napi jötöttünket. „A hölgytársaságban helyes emberismeretre is szert tehetünk, ha cserkészszellemmel, cserkészszívvél nézünk körül. Rájövünk olyasmikre is, hogy nem mindig a legcsinosabb és legszebben öltöztetett kislányok a legértékesebbek stb. stb.”

A Magyar Cserkész két év előtti cikke jótanáccsal zárul: „ha táncórára vagy táncos összejövetelekre mérsz, ne felejtsetd cserkészjelvényedat a „másik kabátodban”, hanem tized csak fel bátran és büszkén. Téged is, kis táncosnódot is finoman figyelmeztetni fog arra, hogy mivel tartoztok a liliomnak.”

En sem adhatok ennél jobb tanácsot!

Vargha Kálmán

Ne rejtjük véka alá pengőnket... Vásároljunk búzakötvényt!

NYIRI GY.

Téli este

Mint egy bolyhos fehér madár,
Fészket keres az esti táj
És kék vízén ezüstöt old
A kék lámpás, ballagó hold.

S megáll egy kis kunyhó felett,
Ahol a csend ágyat vetett.
És ahol egy kis szobába,
Most gyűlt ki a parasztlámpa.

Anyó mondja: „dicsértessék”,
Köszönti a lámpa lelkét,
Apó meg a zsolttárt hozza
S bütykös ujjal fellapozza...

Száll a zsolttár s a csillagok
Oltártüzén szerzte ragyog
Az Úristen szelid kedve
És megszépül a táj benne.

Édesanyám most odafenn,
Ahol a pelyhes hó terem,
Gyujtsál szelid csillagmécset,
Hogy két szemem lászon téged.

Zsolttározzál, Édesapám,
Ott fent a kis égitanyán,
Hogy a fiad el ne vesszen
A végtelen téli estén.

Tábor István

ÜZEN A MAGYAR CSERKÉSZ

H. D. öv. Ez a vers, sajnos, nem sikerült úgy, mint az előbbieket. Vigyázz, ne írszertelenségeket: Mióta dühörögnek a szárnyak... Írj máskor is!

Karácsonyi vers. A beküldött vers gondolatai szépek, mélyek, őszinték. A vers formája azonban még nagyon fogyatékos, csiszolatlan. Nem közölhetjük volna akkor sem, ha idejében érkezett volna! (9 nappal lapzártá után érkezett.)

BÉLYEGGYŰJTÓK FIGYELEM!

Január hó 19-én kerül forgalomba az itt látható szép bélyeg magyarországi Szent Margit (IV. Béla király leánya) szenttéavatásának alkalmából.

Hálás köszönet mindazoknak, akik az ünnepek alkalmából jókívánságaikkal felkerestek bennünket! A jókívánságokat igaz szeretettel viszonzozzuk és mindenkinek további jó munkát kívánunk!

A Magyar Cserkészmozgalom VIII. Országos Fényképképzéskészítési és VI. cserkészkerület rendezésében 1944. év január 23-31-ig tartja meg Debrecenben. A pályázathoz szükséges tudnivalókat és nevezési lapokat a VI. cserkészkerület bocsátja az érdeklődők rendelkezésére (Debrecen, ref. Kollégium).

Kisceserkészek karácsonya. A pestszentlőrinci 920. cs. cs. kisceserkészei az állami telep szeretetházában karácsonyi estet rendeztek és szeretetsomagokat osztottak ki a szeretetház gondozottai között.

Magyar est. A mezőkomáromi Kalot-ifjak a veszprémi kegyesrendi gimnázium 126. sz. cs. cs.-val karöltve magyar estet rendezett. Az est műsorában verbunkos táncok, kanasztáncok, népmesék, népi játékok, népdalok szerepeltek. A jól sikerült esttel kapcsolatban a Veszprémi Hírlap három számában is ír a Kalot-ifjak és a cserkészvállalkozásának fontos nemzeti küldetéséről és a népi tánc szépségéről.

Hibajavítás. A Magyar Cserkész december 1-i számában hírt adtunk a 157. sz. Damjanich cs. cs. munkájáról. Közleményünkbe, sajnos, hiba csuszott a 157-esek bajaiak! (Tehát nem szegediek.)

A szegedi 124. Sziráky csapat december havi nyomtatott beszámolója a huszadik évforduló alkalmából ismerteti a csapat történetét és nagy arányokban folyó jó munkáját. E csapat keretében indult meg 10 év előtt a külvárosok és telepek elhagyott gyermekeivel az úttörő „talpas” munka. A csapat Budapesten dolgozó tagjai kiküldönített férficserekrájba tömörültek. Van a csapatnak három állandó és egy ideiglenes otthona és saját kertje. Az elmúlt 20 év alatt a csapat belföldön 50 nagytáborot és sok száz portyát rendezett és a gödöllői Jamboreen kívül sok külföldi cserkészvállalkozáson is részt vett. A csapat tagjai közül ezidő szerint több, mint 20 tiszt vesz részt a mozgalom, a kerület, illetőleg más csapatok vezetésében és több, mint 50 főt teljesít katonai — részben harctéri — szolgálatot. A beszámoló felsorolja még a csapat bel- és külföldi táborainak helyét, létszámát és jellegét.

A győri 35. sz. tkcs. Jedlik Ányos cserkészcsapat karácsony előtt jótett-hetet rendezett. A sok szebbnél-szebb jótett közül a legszebbet itt közöljük:

Édesanyám beleg. Tudom, hogy ő nem tud dolgozni, mint azelőtt, habár ő nem mondta és nem kérte segítségemet. Én az eddigieknél többet segítettém. Ma korán hazajöttem az iskolából és az ágyban találtam. Nagyon rosszul érezte magát. Én főttem meg az ebédet. Nem is engedtem dolgozni. Tudom, hogy kötelességem segíteni édesanyámnak, de eddigi segítségemet megkészezem. Több napi jótétben ezt tartom a legszebbnek és legjobbnak.

Milyen legyen a magyar kiskgazda? címen 2000.— pengős tanulmány pályázatot hirdet a „Kiskgazdaság”, Nagy Ferenc mezőgazdasági szaklapja. A pályázat szerint 10—15 gépelt oldalon meg kell írni azt a magyar kiskgazdatípust, amelyik hazafiságban, gazdálkodási haladásban, műveltségben felveszi a versenyt Európa bármelyik nemzetének kiskgazdájával. Ki kell fejteni, hogy mit tehet maga a kiskgazda, mit tehet a társadalom, vagy az állam azért, hogy a magyar kiskgazda Európa leghaladottabb földművelője legyen. Első díj 1000.— pengő, második díj 600.— pengő, harmadik díj 400.— pengő. Részletes feltételek a „Kiskgazdaság” mezőgazdasági szaklap karácsonyi számában. Kívánságra elküldi a kiadóhivatalt: Budapest, VI., Nagymezőutca 51.

„Rajz a cserkészéletből” pályázatunk I. díjnyertes munkája. Nagy Pál örsy. (166. Bolyai Farkas cs., Marosvásárhely): Öreg nénit vezető cserkész.

Menyhárt Géza erdélyi fiú címét kéri Danis György (Rákospalota, Vág-u. 83.) Magyar Cserkész vétele. A Magyar Cserkész XXIII. évf., 20. számát megvénno Kertész Gábor (Szombathely, Szövő-u. 40).

Megvételre keresi a M. Cs. 1933/34. évf.-nak azokat a számainak, amelyekben a Fulgur című regény megjelent vitéz Benácsi Győző (Pées m. kir. Zrinyi Miklós gyalogsági hdp.-iskola I. század).

Magyar Cserkész vétele. A MCs. VII. évf. 1. (1926) megvénnem vagy elcserélném. Cím Posewitz Tibor, Budapest, III., Timár-utca 15.

Megvételre keresem Nyirő József valamennyi eddig megjelent könyvét, de csak halina kötésben. Akinek a fenti könyvek birtokában vannak és hajlandók eladni, kérem szíveskedjék értesíteni Solymosi Pál cserkésztisztet, Rákospalota, Bercsényi-u. 123. sz.

Mi volt a mai jótetted?

F I L M

Pastor Angelicus. A második világháború öt éves története folyamán, nem egyszer megdöbbenne láttunk uralkodó trónokat, fenyegetőerejű hadsereggel rendelkező országokat váratlanul összeomlani. A világégés szörnyű erőpróbájában a gyengébb hátraszorul, menthetetlenül kiesik a küzdők sorából. Egy trón mégis biztosan, megingathatatlanul áll a történelem szörnyű örvénylése fölött, pedig nem támaszkodik fegyveres erőre... A hadban álló népek reménykedve tekintenek a Vatikán felé, ahol a Pastor Angelicus, a „béke angyala” annyit fáradozik az igazságos és a szereteten alapuló béke megteremtésén. Ez a film a pápa életét mutatja be és megismer-teti a nézőt a Vatikán érdekes világával. XII. Pius pápa, öt évvel előtt itt járt közöttünk, jóságos tekintetét nem felejtettük el, áldástosztó kezére mindannyian visszaemlékezünk. Számos beszédében, nyilatkozatában és magyar nyelven mondott köszöntésében kifejezte szeretetét a magyar nép iránt. Ugy érezzük, ez a film nemcsak a katolikusoknak nyújt különös élményt, de minden Krisztushívó magyar találhat benne szépet, érdekeset.

V. K.

Jótettalkalmat első sorban odahaza keress!

Fény és árnyék. Művészi értékű, komoly film. Jelképes címe kifejezi egész tartalmát. Fény és árnyék: párhuzamba állítja két színészno életét, az egyiket az emberi jószág, tisztaság vezérli, a másik merészen játszik a becsülettel, őt a hitvány csillogás, az élet árnyoldala vonzza. Kezdetben úgy látjuk, hogy életükben nem érvényesül a „jótett helyébe jót várj” mesebeli igazságszolgáltatás: a becsületes színésznőt szörnyű csapás éri, gyermekei a Balatonba vesznek, jellemtelen társnője pedig nagy népszerűségre emelkedik. De a film továbbvezeti életútjukat... Bemutatja a film hőseit életük végén: öregkorukra mindkettőt egyformán megtörte az idő, de az élet békéjét csak az nyeri el, aki becsületes és jószívűen élte le napjait, mert a sok nyomorúságban és bánatban is úgy érzi, hogy érdemes volt... A film finoman, művészi eszközökkel érzékelteti mondanivalóját. A film írója és rendezője Zsindelyné Tüdös Klára. Két női főszereplője: Bulla Elma és Nagykovácsi Ilona értékes, művészi játékot nyújt az ellentétes szerepben. Ki kell emelnünk a szép balatoni felvételeket. Értékes film — nincs benne olyan részlet, ami „csak 16 éven felülieknek” ajánlható — mégis nem ifjúságnak való, mondanivalóját csak az tudja igazán átérzeni, aki már komoly élettapasztalatokkal rendelkezik. (V. K.)

Sári bíró. Móríc Zsigmond művéből készült ez a film. Mindvégig kedves, szórakoztató és természetes. Arról szól, hogy a gyámoltalan falusi bíró — aki helyett minden ügyben a felesége rendelkezik, — miként kapta a csufondáros Sári bíró nevet és miért mond le önként arról, hogy újra őt válasszák bírónak. A néző is megőrül a film végén, amint egyetértésben látja a falu magyarjait. Sári bíró harcias felesége is megbékél, a szerelmesek is egymásra talál... Erdemes megnézni! (V. K.)

Makacs Kata. Vigjáték — a jobbakközül. Nagy erénye, hogy nem minden szereplője komolytalan és bohócos (mint több vigjátékban tapasztaltuk), csak a főhős, „makacs” Kata makrancoskodik. Különc természetével nagy bonyodalmat kavart, sőt még egy négy hétre szóló „cirkuszházasságot” is köt az anyakönyvvezető előtt. A különcökéssel szerzett férj azonban házias munkára fogja és a falusi életben kijózanítja Katát. A négyhetes „házasság” elteltével úgy érzi, hogy valóban szeretik egymást és a templomban megkötik az igazi házasságot. Kata kijózanodása (mondhatnánk úgy is: megtérése), ahogy a film megoldja, nagyon gyerekes és valószínűtlen. A film befejezése ugyan kielégítő, de nem szabad belőle komolyabb mondanivalót kiolvasnunk: csak a jószándék volt meg. A közönség végigneveti az egész filmet, több humoros jelenete valóban dicséretet érdemel. (V. K.)

Ki búzakötvényt vett nyugalmat arat

HELYEZD PÉNZEDET BÚZAKÖTVÉNYBE

KÖNYVISMERTETÉS

Mosolyog az élet. Irta Barátosi József. (Bethlen-nyomda Rt.) A mosolygós cimdapú, 96 oldalas könyvecske íróját mindenki jól ismeri, egyrészt a Magyar Cserkészben megjelent cikkeiről, másrészt tavaly megjelent kedves kis könyvről, amelynek címe „Szeretem a természetet”. Ez a könyv az író 15 egyéni élményének közvetlen, eleven leírását tartalmazza. Van köztük gyermekkori és férfikori élmény, magán- és cserkészváros egyaránt. Csupa élettel teli, derűs, történelmi, amelyből az olvasó megéri és megtanulja, hogy jókedvvel, vidámsággal fűszerezve, könnyebb is, szebb is az élet! Különösen fontos hivatást tölt be a könyvecske szemle most, amikor sokan hajlandók mindent inkább fekete szemüveggel nézni és ezáltal a maguk és környezetük életét megnehezítik. A könyvecsket a szerző saját fényképfelvételei díszítik.

A két tenger csodái. Raoul Francé és Annie Franché-Harrar. Franklin Társulat kiadása. Dél-csodálatos világába vezet. De a leírás nem a megszokott. Nem a nagy művészek alkotásait mutatja be, hanem fellebbenti a fátylat olyan világról, amelyet még a legjobb megfigyelő is aligha vesz észre, ha előtanulmányokat nem végez. A tenger csodálatos világa tórusz elénk. A korallokkal, a mélytenger világító haljaival, a polipokkal ismerkedhetünk meg. A karszi rég letarolt erdeivel, a dalmát városok ősi életével, az adriai szigetek mérges ligóival, Olaszországot folyton nyugtalanító tűzhányóinak multjával és jelenével köthetünk ismeretséget.

Bisztray Gyula: Író és nemzet. (Révai.) A neves szinkritikus új könyve igaz ajándék és érték a magyar irodalomban. Ilyen természetű munka még nem jelent meg a magyar könyvpiacra és így egyedül álló. Író és nemzet. E két fogalom egymáshoz való viszonyát tárgyalja Bisztray. Meghatározásainak nem hűz éles határokat, de azért mindenütt érezzük a pontos elhatárolásokat. Könyvének mindjárt az elején lisztázza az író fogalmát és kitér a ma oly szívesen és sokszor helytelenül használt „népi író” kifejezés magyarázatára. Könyvében plasztikus módon mutatja be íróink politikai szereplését is. (Írók az ümbért.)

Bandat Horst: Olajat keresek Celebeszen. Idegen nevű magyar író könyve. Bandat Horst egy hollandi társaság felkérésére indult el Celebeszre olajat keresni. Az alapos felkészültségű kutató azonban nemcsak olajat keresett, hanem a Nyugat-Indiai óceán e csodás szigetének lakosságát és annak életkörülményeit is tanulmányozta. Az érdekes és sok helyen izgalmas könyvet a szerző saját, kitűnő fényképfelvételei egészítik ki.

Hogy lett Viola eserkész? Cserkészleányregény fiatal leányok számára. Irta Geöcze Anna. M. Geöcze Erzsébet rajzaival. Két furesaságot kell előjáróban megmagyarázni! Az első: miért ismertettünk leányregényt? Egyrészt azért, mert a cserkésznek éppen nem lehet közömbös, milyenné nevei a leánycserkészetet a kislányokat, akik közül esetleg jövendő élete párja is kikérül. Másrészt azért, mert a regényben fiúk (még pedig igen pompás fiúk) is szerepelnek, akik közül a fiúcsapat vezetője, András, meglehetősen fontos szerepet játszik a kis főhős életében... A másik furesaság: ennek a most megjelent regénynek a folytatása (Viola első táborozása) már tavaly jelent meg! (1943. febr. 15-i számunkban ismertettük.) A regény tárgya: hogy lett a villogó szemű, lobogóhajú, fékezhetetlen jellemű Violából cserkész és hogy alakult a cserkészet és szeretett vezetője hatása alatt özveggy édesanyja, tanárnő és társnői örömeire igazán jó cserkészsé és csapata egyik legkedvezőbb tagjává. A könyv végén, mint függelék, szó van asztalterítésről, tűzgyújtásról, elsősegélyről is.

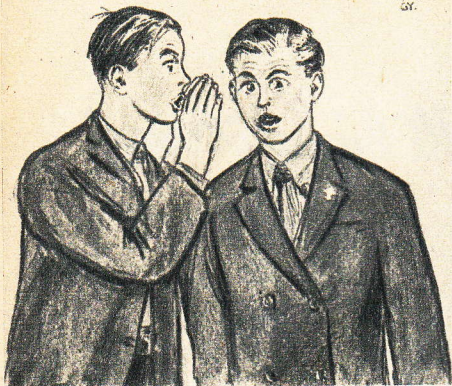
Magyarország kistérségei. A M. kir. honvéd térképészeti intézet kiadása. Tizenhatoldalas, szép megjelenésű füzet, amely kis helyen igen sok érdekes és értékes történelmi, nép- és földrajzi adatot közöl mai országunkról, a Kárpátok medencéjéről és népi kultúrájáról. Mind olyan adatok, amelyeket minden igaz magyar embernek legalábbis illik tudnia. A sorozat a magyarok családfájával kezdődik, majd a Trianonban elszakított területek részbeni visszacsatolásáig szemléltetően kísérik végig hazánk sorsát. Külön térképek mutatják be a Kárpátok medencéjével hegységeit, vízeit, éghajlati- és talajviszonyait stb. Nemzetiség, néprajz, vallási megoszlás, mezőgazdaság, bányászat és ipar, közlekedés, fürdő- és üdülőhelyek mind sorra kerülnek a kis füzet gazdag tartalmú és izléses színezésű oldalain. Cserkészpróbánk magyarságismereti kívánalmához jól használható segítő társul kínálkozik ez a füzet, amely 2 pengőért kapható a budapesti Kókai Lajos könyvkereskedésben.

A Ciszterci hittudományi főiskola és a Ciszterci tanárképző főiskola Évkönyve az 1942—43. tanévre. 248 oldalas vaskos könyv, amely a két főiskola belső életének és adatainak részletes ismertetésén kívül érdekes, értékes tanulmányokat is közöl, amelyek közül több érdekelheti idősebb olvasóinkat. (Pl. Szent Bernát és a mai élet diákja. Mi minden van egy könyvtárlán, Érdekesességek településeljárásainkban. Egyetemi ifjúságunk lelki gondozása stb.) A főiskolák belső életének ismertetésében legjobban a főiskolai cserkészcsapat működésének számlója érdekel bennünket. A ciszterci gimnáziumok cserkészcsapatainak mindíg több vezetőre van szükségük: ezt az igényt törekszük kielégíteni a főiskola vezetőképző cserkészcsapata.

**Amíg Ön alszik,
a DARMOL
dolgozik**

Örsödben ki nem olvassa a Magyar Cserkészt?

Fülej, koma! Titkot súgok!

A nemsokára meginduló folytatásos regényünk címe

A VÁRISPÁN APRÓDJA

Iesz. Különlegesen jóféle cserkészszafat. Középkori lovagok harcos élete adja a háttérrel, de a meséje napjainkban zajlik. De mennyire zajlik!

Igy kezdődik

- Alszol?
- Igen!
- Hát ne tedd! Mondok valamit...
- Hát ne tedd! Álmos vagyok. Bifkáztam.
- Unalmas vagy azzal a nagy aludhatnökkoddal! Nem éppen te mondtad a multkor, hogy nem kell a férfiembernek minden éjszaka aludnia, ha dolga van?

A győri 35-ös cserkész diákaptáros vállalkozása

Cserkészcsapatunk lelkes tagjai gimnáziumunkban minden téren kezdeményező és vezető szerepet töltenek be. 1943. márciusában is négy cserkészfiúnak lámadt az az ötlete, hogy a diákok beszerzésének megkönnyítésére szövetkezetet szervez. Az elhatározást hamarosan tett is követte és a négy cserkészfiú üzletreszereket bocsátott ki az alakulandó szövetkezet céljaira darabonként 2 P-ért. A szövetkezet még márciusban megtartotta alakuló közgyűlését, amelyen a megjelent üzletreszertulajdonosok elfogadták az alapszabályokat és megegyeztek abban, hogy amíg megfelelő tőke nem lesz birtokukban, addig csak papírárú kereskedéssel foglalkoznak. Ezután a közgyűlés felkérte a csapat parancsnokát az elnöki szék betöltésére és az alapszabályok értelmében megválasztotta a szövetkezet tisztikarát, ennek vezetőjeként a négy kezdeményezőt.

Az üzletet a szövetkezet elnökének irányítása mellett a tisztikar vezeti. Az elnök után rangban az igazgató következik, aki azonban már érettségizett, vagy közvetlen érettségi előtt álló diák s ezért csak az üzlet szellemi vezetésében tölt be vezető szerepet. A tényleges üzletvitelt az üzletvezető bonyolítja le, a beszerzésben az üzleti ügyvivő, a pénztár kezelésében a pénztáros, a jegyzőkönyv vezetésében pedig a jegyző van segítségére.

Az üzlet az árút a kiskereskedőtől kapja

— Most nincs dolga...
Stb.

A közepéből:

...Pál gyanúsán fénylő szemmel választotta:

— Vállaltam! Allom becsülettel. Édesapámért és fajtámért.

Most Béla került sorra:

— Apródommá fogadlak! A jelszó: Bors! Mert kicsi a bors, de erős!

Béla viharos csókot nyomott a feléje nyújtott kézre:

— Edes! Büszke lesz a fiáral!

Stb., stb.

Még odébből:

...ebben a pillanatban egy kéz csapott a távbeszélő készülék villájára és a beszélgetés megszakadt. Regina kisasszony magából kikelten ugrott az asztalhoz és el akarta kapni az irattartót az igazgató elől, de Szekeres megragadta a csuklóját. A leányzó fulladozva lihegte:

— Mit jelentsen ez? Hogyan merete feltörni az iratszekrényemet? Maga közönséges... maga utolsó...

Stb., stb., stb.

És a vége?

Aki túlságosan kíváncsi, az hamar megöregszik! Ellenben, ha szép rendben olvasod az összes folytatásokat, ilyen veszedelem nélküli is kielégül a kíváncsiságod.

Addig szorítsd meg a nadrágod szíját, mert én is szörnyen kíváncsi vagyok.

A félévi bizonyítványodra...

Béla bá

olyan kedvezményrel, ahogy a jóindulatú kiskereskedők neki adják. Sajnos nagykereskedői áron nem szerezheti be árúját az üzlet, mert iparendélyt nem válthat. Az üzlettulajdonosoknak azonban még így is tud adni vásárlásaik után 10% visszatérítést.

Az üzlet azóta beváltotta a hozzáfűzött reményeket és már ebben az évben annyira felemelkedett, hogy forgatókéje már jól meghaladja a kezdeményező összeget és már 1500 P körül van. „A cserkész, ahol tud, segít”, a papírkereskedés lelkes vezetői is segítenek szegénységű diáktársaikon, azáltal, hogy évenként négy 100-100 P-s ösztöndíjat adnak ki az arra rászoruló tehetős diákoknak.

MESÉL A TÁBOR

Mikor réám borul a bús téli alkony
És betakar lágyan az égi sátor,
Halk suhanással a szobámba szárnyal
És körüdalol a kedves nyári tábor.

Fölém hajol az erdő susogó lombja,
Átölelnek halkán tündérszép napok.
A lelkembe sír a vadgalamb hangja,
A jó Istenhez ott közel vagyok.

Kacagás csilingel az erdei csöndbe;
Jönnek a fiúk és szállnak a dalok.
Isten kertjében milyen más az élet,
Ott nincsenek szomorú hétköznapiok.

péceli Nagy Lajos

MEGJELENT

A REGÖS KALENDÁRIUM!

A hazatelepített bukovinai székelyek bácskai telepein megrendezett „kalákás” táboroknak és a bácskai autós „villámregölés”-nek állít maradandó emléket a most megjelent **Regös Kalendárium**. A bibliofil kiállítású könyvecske dr. Manga János hiteles lejegyzésében a regöscserkészek által gyűjtött eredeti bukovinai székely népdalokat közöl. Tóth Sándornak a bácskai regösvándorlásokon készült ceruzarajzai illusztrálják a dalokat. A naptári részt Csikós Tóth András művészi felvételei ékesítik. A szöveges rész a „lelki hazatelepítés” táborainak és regösvándorlásainak beszámolóit mellett a bukovinai székelység multját és a regöscserkészéletet ismerteti. Szoboszlai Mata János két fametszete és néhány szép fénykép díszíti még az izléses kiadványt.

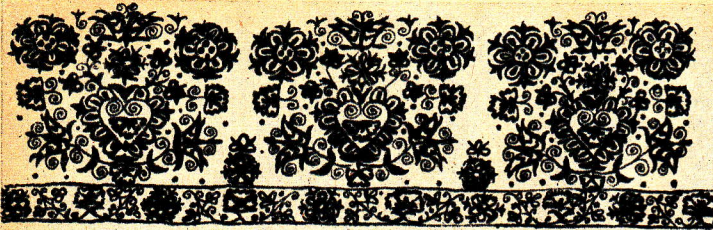
A Regös Kalendárium bolti ára 2.50 P. A cserkészcsapatok — a januári Zöld Körlevélhez mellékelt nyomtatvány felhasználásával — legalább 10 példány megrendelésénél február 28-ig 1.75 P-s kedvezményes áron szerezhetik meg a könyvet.

Pályázat

népi naptári rigmusok, valamint az év egyes szakaszaihoz fűződő népszokások, hiedelmek, dalok, mondókák, stb. gyűjtésére.

A pályamunkákat az Országos Cserkészparancsnokság címére (Budapest, V., Nagy Sándor-utca 6.) kell beküldeni 1943. február 28-ig. A pályamunkákon fel kell tüntetni a gyűjtő nevét, csapatszámát, életkorát és cserkésrangját, valamint a gyűjtés helyét és az adatszolgáltatók nevét is.

A legjobb pályamunkákat a Magyar Cserkész közli. A szerzők ezért a szokásos írói tiszteletdíj háromszorosát (I.), illetve kétszeresét (II.) vagy a megszabott tiszteletdíjat (III.) kapják. A gyűjtött anyag az 1945. évi Regös Kalendáriumban is felhasználásra kerül.

HAJ REGŐ RAJTA!

Néumagyarítás*

Régóta folyik már hivatalosan is az idegen hangzású családnevek magyarrá változtatása, ideje, hogy szóljunk róla mi is néhány szót. Már csak azért is szükséges beszélünk erről a kérdéstről, mert idegennevű regős-cserkészeknek jó magyar „regősnevet“ kell választaniuk, lehetőleg olyat, amire azután meg is változtatják nevüket. Dehát fontos-e ez egyáltalában? Nem lehet valaki idegen hangzású névvel is jó magyar ember? De, feltétlenül lehet! Csak hogy; egyrészt az emberek nem érnek rá arra, hogy mindenkit, akivel találkoznak az életben, részletesen szemügyre vegyenek, kiféle, miféle. Így arra sem érnek rá, hogy embertársaik nemzeti érzelmeit behatóan megvizsgálják. Mint egy táblát hordja magával az ember a nevét s idegen hangzású név gazdájával szemben egészen természetesen, hogy tartózkodóbbak vagyunk, mint akinek a neve arról tanuskodik, hogy őseinek hosszú sora élt már a magyar közösségekben. Másrészt, ha valaki olyan igazán hű, megbízható s lélek szerint magyar, akkor még a látszatát is kerüli annak, hogy affelé a nép felé kacintgat, amelyikhez tartozónak neve mutatja, ezért tehát idegen hangzású nevét megváltoztatja. No és, kérdés ismét, a magyar név biztosítja a hűséget és a lélekben azonosulást? Nem feltétlenül, ebben igazad van. Mindenesetre erősebben hozzánk van kötve az, akinek magyar a neve is, mint aki idegen nevű. (Gondolj csak a régi idegen név újra felvételének terjedő divatjára!)

Ebben tehát egyetértünk, de mégis csak furcsa azt követelni valakitől, hogy tagadja meg apját s minden őst. Ezt nem is követeljük a legtöbb esetben. Idegennevű magyar testvéreink legnagyobb részének ősei közt több magyar nevű is van, sok esetben túlnyomó a magyar ősök száma, csak éppen a névadó ősi idegen nevű. A legszerencsésebb eset például az lehet, hogy valakinek négy nagyszülője közül három magyar származású, csak épp apai nagyapja idegen nevű. Ha pedig az illető lélekben magyar, nyilvánvaló, hogy sok egyéb mellett ezt elsősorban magyar őseinek köszönheti. Vegye fel tehát valamelyik őseinek jó magyar nevét s akkor nem kell szakítani őseivel, a névosere csak azt fejezi ki, hogy közelebb érzi lélekben magát magyar elődeihez, mint a valamikor idegenből jöttökhöz. Ilyenformán a kérdés legnagyobb része elintézhető volna és nagyon sok, különben esetleg kivésző magyar családnév folytatódna az utódokban.

De mi történik azokkal, akiknek ősei közt lámpással sem lehet magyar nevűt találni? Hallgassuk meg Györfly Istvánt Néphagyomány és a nemzeti művelődés, Ki a magyar? című fejezetéből: „Ha a közösségi lélek elég erős és magyar, hosszabb-rövidebb idő alatt magyarrá gyúrja a közén került idegent is. Ezt a lelki folyamatot azonban siettetni nem lehet. Az új magyar elsősorban természetesen a külsőségeket veszi át és rendszeren ő állapítja meg magáról, hogy jó magyar, nem pedig a magyarlelkű közösség, aki a megállapításra egyedül hivatott. Hosszabb, több nemzedékre terjedő együttélés alatt — ha zavaró külső hatás nem jelentkezik, — lassanként lelki- leg is hozzánk simul, hogy végül elszakíthatatlanul magyarlelkűvé válják. Ennek bizonyítékát pedig azzal adja, hogy minden visszavonulásra alkalmas hidat önként feléget maga mögött s akkor is vállalja a magyar sorsközösséget, ha az szenvedéssel jár, mert a közös magyar szenvedés zuglódás nélkül való elviselése és a menekülni nem akarás az igazi próbája a teljes beolvadásnak“. Ilyen hidat az idegen név is, „felégetése“ egy lépés a magyarság felé. (Természetesen ez még nem minden.)

Milyen legyen már most az újonnan választott név? Semmi esetre sem hangosan magyarkodó. Ne legyen tehát se Kárpát-szépcsücsi, se Vereckedicsvölgyi, még csak Magyarvári se, mert ezek a nevek, hogysis mondjam csak... túllőnek a célon.

* Nem szeretem a közismert *néumagyarítás* szót, az új nevek ne magyarosak, hanem magyarok legyenek. Különben így használták ezt a szót a múlt század hasonló törekvéseinek jelölésére is. V. ö. Szabó József: Magyarítás a természetudományokban; A Magyar Tudományos Akadémia 1862-1 vezérlevelben: „Kívánatos, hogy a műszók megmagyaríthatassanak...“; Tolnai Vilmos: Magyarító szótár, stb. r. B. G.

Altalában hagyjuk abba a helységről, locativusi-i raggal való névjelölést. Feleleteslegesen alkalmat adunk az: i-vel irod? y-nal irod? kollemtlen kérdésre, s az -i végű név elárulja magyarosított voltát, még akkor is, ha „ügyesen“ olyan helységrő névvel kapcsolják, ahol nem is lehet y-t írni: Kecskeméti, Vásárhelyi, Mosonyi, hogy csak kapásból említsek néhányat. A régi magyar neveknek elenyésző hányada volt csak helységhez kötött, rengoteg foglalkozás és tulajdonnév, stb. mellett. Ilyeneket válasszunk tehát, Szerényebbek és nem is árukodók: Bognár, Pákász, Csizsár, Timár, Balogh, Sánta, Hosszú, Barna, Farkas, Holló, Gémes, Sütő, Szántó, Arató, stb. stb.

Szeretném, ha nem falra hányt borsó lenne, amit elmondtam, ha cserkészeink közül mások is foglalkoznának a kérdéssel. Ezeknek a hozzászólását, helyeslését vagy ellenvetését várom.

Jó munkát! Haj regő rajta!

regős Bodolay Géza

TELEPÍTŐ SZOLGÁLAT

Kedves Magyar Cserkész!

9 óra 5 percet mutatott karóram, midőn ma a 49-es villamos Madách-teri megállójánál leszálláshoz készülődtem. A kocsi zsúfolt volt, (mint mindig) s megkönnyebbülve sóhajtottam egyet, amint sikerült elérnem a perron ajtaját. Még két gyors lépés — gondoltam — s lent vagyok. Indulhatok teljes sebességgel mára kitűzött munkám elvégzésére.

Am nem úgy történt a dolog. Az ajtóban egyszerre csak visszahökölök. Szemem a perron padlójára tévedt, s meglepve vettem észre lábam mellett, egy poros, gyűrött zöld papírdarabot. Oh, mily szerencsét! Hisz én pénzt találtam! Ez egész biztos tízpengős!

A poros papírgalacsin még ott feküdt a padló „recéi“ között. Eddig senki ügyet sem vetett rá. Elöttem már mindenki leszállt. Most én következem. S egyszerre nehéz helyzet elé kerültem. Ha én nem veszem fel, felveszi más. Ha bárkit megkérdezek, senki sem fogja azt válaszolni, hogy nem az övé.

— Leszáll, vagy nem száll le! — csattant fel ekkor egy dörgő hang a hátam mögött. Ekkor villámgyorsan lehajoltam s kiugrottam a kocsirol. A következő pillanatban azonban mintha megbántam volna tettemet, gyökeret vert a lábam a villamos mellett. Még mindig van rá remény. Még észreveheti az, ki pénztárcáját nemrég elővette, hogy hiányzik 10 P-je.

De most másodsor sem úgy történt, ahogy vártam. A kalauz csengetett s a kocsi továbbindult. En pedig ott maradtam állva néhány percig, s lelkemet az öröm, de nem kis részben a lelkiismeretfurdalás érzelmei hatották át.

Most azonban már nem tévoldoztam. A 10 P-t a Telepítési Akcióra küldöm be. Így, aki pénzt elvesztette is, megtudhatja, hogy az nem került rossz helyre. Kérném továbbítani és nyugtázni.

Budapest, 1943 december 15-én.

Cserkészüdvözlettel:

Tarpaty Zoltán

volt nyiregházi 88-as, a Horthy Miklós-kollégium férficserkészcsapatának tagja

H I R E K

Az utóbbi hetekben a telepítő fillérek befizetése újult erővel indult meg. Pár új csapat is bekapcsolódott a munkába.

*

A 213-as, 197-es és a 21, 37, 44, 47-es cserkészek ismételten kitétek magukért. Hálás köszönet áldozatos munkájukért!

*

A 37-es cserkészeket itt kérdezzük meg, hogy a beküldött 36 pengőt általános telepítési célokra, vagy külön küldték telepeseknek. Ez utóbbi esetben azt továbbítjuk a részükre.

*

Munkánk szépen halad előre. Már a harmadik s negyedik telepes áttelepítésében dolgozunk. Lehet, hogy 1944. évben már a harmadik s negyedik telepesünk is felköltözik Tiszaborkútra.

*

Kérjük azokat a csapatokat, melyek csekklapokat kértek, hogy pár napig legyenek türellemmel. Nálunk teljesen kifogyott, a postatakarékpénztártól pedig még nem kaptunk újakat. Sürgetjük.

**MINDEN MULANDÓ — A BÚZA ÉRTÉKE ÁLLANDÓ!
FEKTESSUK TÖKÉNKET BÚZAKÜTVÉNYBE!**

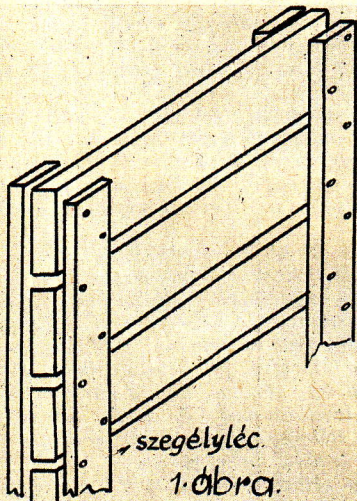
NYÚLKETREC

Október 15-én megjelent cikkemben megírtam, hogy egy alkalmas nyúlketrec-leírást is fogok kidolgozni az aprótenyésztés számára. (Apró angoranyúltenyésztés. Az apró szó itt nem az angoranyulakra vonatkozik, hanem a tenyésztésre. „Magyarul” azt lehetne mondani, hogy miniatűr.)

Sikerült összeszedgetnem innen is, onnan is egyszerűen és könnyen elkészíthető ketrecnek az elvét. Az itt következő ketrec-leírás tehát nem szabvány, amelytől eltérni nem lehet, hanem olyan leírás, melyen a cserkészlelkeskedés sokat javíthat, illetve izlésének megfelelően alakíthat.

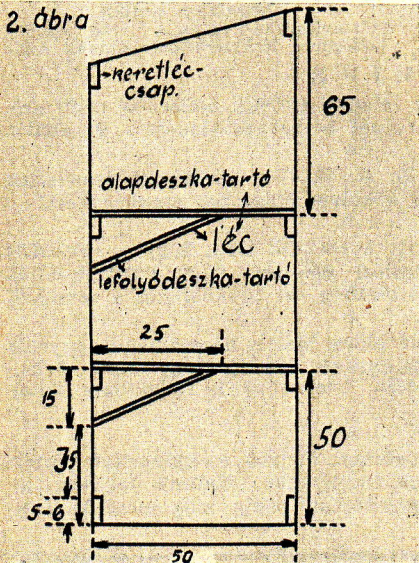
A feltevés a mai háborús helyzetet veszi alapul; az anyagiánnyal számolni kell, bármiféle anyagról legyen is szó. A ketrecet ócska láda deszkájából, és a ládából kikerülő szegmennyiség felhasználásával lehet összebarkácsolni. A könnyebb megérthetőség kedvéért néhány többé-kevésbé jólsikerült vázlatot is szerkesztettem. De ennyi bevezetés talán elég is lenne, és inkább jöjjön maga a leírás.

A ketrec úgy van méretezve, hogy egyformán elkészíthető keskeny és magas típusnak, és alacsonynak, de széles típusnak, aszerint, hogy mennyi hely áll rendelkezésünkre. Néhány méretet kell csupán megváltoztatni, s már kész is a más típusú ketrec.

1. ábra.

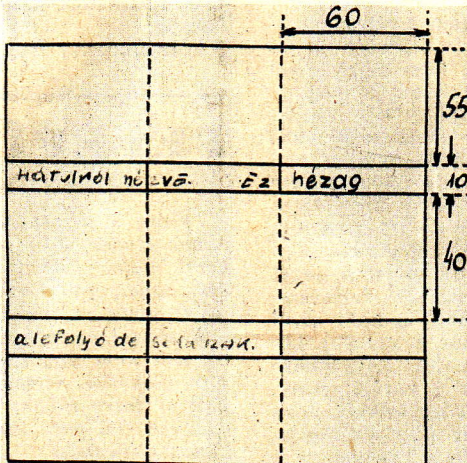
Legelső ténykedésünk, hogy az oldalfalakat készítjük el. Láthatjuk az első ábrán, hogy az oldalfalakat ládadeszkából készíthetnek, mégpedig úgy, hogy a deszkákat vízszintesen elhelyezve, szorosan egymás mellé,

2. ábra

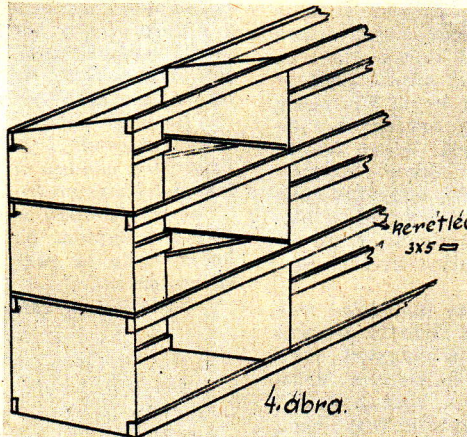
függőleges szegélyléccel foglaljuk egymáshoz, a deszkák mindkét szélén és mindkét oldalán. Valaki sokalhatná a szegélylécezt mindkét oldalán. Ne feledjük, hogy a ketrec tulajdonképpen a szegélylécezés erősségén áll vagy dől.

Az oldalfalnak méretei pontosan leolvashatók a 2. ábráról. Itt is természetesen nem azt mondja a méretezés, hogy a ketrec magassága csak 50 cm lehet pontosan, sem több, sem kevesebb! Mert a fióztató nyúl ketrece például 60 cm magas, ugyanannyi mély, és a szélessége éppen a kétszerese a gyapjútermelő nyúlketrec-szélességének. Az ábrákon feltüntetett méretek csak általánosak.

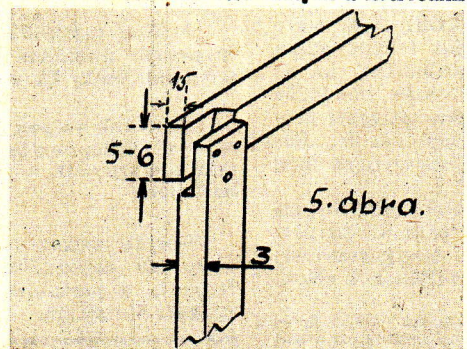
3. ábra.

A hátsó falakat hasonló módon készíthetjük el ládadeszkából, de itt már nem szükséges kettős szegélylécezt alkalmazni. Természetes, hogyha van megfelelő hosszú hulladékdeszkánk, akkor abból készíthetjük el a hátsó falakat.

4. ábra.

A 2. ábrán látható csapolás a keretlécek számára szolgál. A keretléc pedig arra való, hogy az oldalfalakat tartsa össze. A keretléc kb. 3-4 cm széles, legalább 2 cm vastag léc, melyet megfelelő módon a csapolásba illesztünk s ezáltal összeállítjuk a ketrecünk

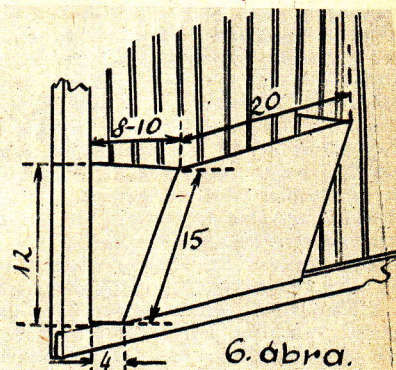

5. ábra.

vázát. Most már csak néhány „apró-cseprő” dolog van hátra. Mégpedig: szegezünk fel a hátsó falakat az oldalfalakra, majd a tetőt is hozzászegezhetjük. Ez utóbbiról nem kell sokat beszélni, mert hiszen az ilyesmi a legegyszerűbb követelmény.

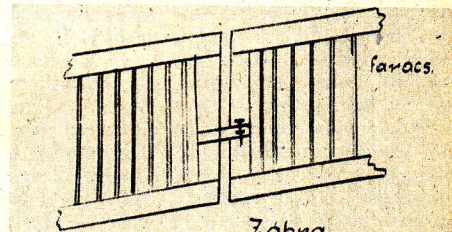
Az ajtókeretet, illetve az ajtót a következő módon állítjuk össze. Az 5. ábra mutatja a csapolás egyik módját. De hiszen ez nem lényeges. Méretezést ehhez nem adok, ki-ki mérje ki magának úgy, hogy az oldalfalak és a keretlécek által bezárt négyszögbe pontosan beleilleszkedjék.

A keretre a háború előtt dróthálót szereltünk. Ilyesmi csak a háború után fog ismét forgalomba kerülni, az anyag egyébre kell. Hogy a nyulunk szökési szándékából a felső emeletről le ne ugorják, vagy ócska dróthálóval látjuk el a ketrecet, vagy magunk szerkesztünk az ajtóra rácsot. Fából. Esetleg lehet úgy (hogy ne sok szeglet használjunk fel hozzá), hogy becsapoljuk az ajtókeretbe, berakosgatjuk minden szálát, és a két végén egy-egy léccel lefogjuk. Ezt a lefogó lécezt esetleg három, de legalább két szeggel erősítjük a kerethez. Az egyes rácsrudak közötti távolság akkora legyen, hogy a nyuszi ne dughassa ki rajta a fejét. Körülbelül 3 cm.

6. ábra.

A nyuszi etetésére is gondolkodni kell. Ebből a célból a 6. ábra szerinti méretezésben, kis szénatartókat szögezünk az ajtókeretre, miután teljesen elkészítettük az ajtót. Ezekután illesztjük fel az ajtókat a ketrecre, úgy, hogy két ajtó egy mozdulattal legyen nyitható, vagyis egymástól ellenkező oldalon rakjuk fel az oldalfalra, akár sark-

7. ábra.

vással, akár házigyártmányú horgok, akár bőrdarab segítségével. Elvégre kiki úgy segít magán, ahogy tud. A ketrecajtóra alkalmazott zár egyszerű „patent”-zár. Egy fadarabkát dugunk bele és már zárva van egyszerre két ajtó.

Most már csak az alapdeszkat, rácsot és lefolyódeszkat kell elkészíteni és ezek behelyezése után készen is van a ketrec. Az alapdeszka elkészítése nem nagy tudomány. Egyszerű, lehetőleg egy darab deszkából készítenél. Ha úgy csináljuk, mint az oldalfalakat, ügyeljünk a gondos szigetelésre. A rács okozza a legnagyobb gondot. Annakidején úgy készítettem el, hogy vásároltam megfelelő mennyiségű keményfaleccet, 2x2 cm-es méretben. Ezeket ketté-fűrészelttem s rászögeztem két másik keményfalecra; s egyszerűen beletettem a ketrecbe.

A lefolyódeszkat is, amennyire tehetjük, egy szál deszkából készítsük el, de ügyeljünk arra, hogy legpontosabban legyen szigetelve. Ez a szigetelés azért szükséges,

KI BÚZAKÖTVÉNYT VETT, BIZTONSÁGOT ARAT...

A tisztántartott száj megátolja fogai romlását.

A mindennapi fogápolás tehát az egészség fontos parancsa.

Chlorodont fogpaszta

hogy az alsóbb emeleten elhelyezett nyulak be ne szennyeződjének a felsőbb emeleten lévőktől. Ez a szigetelés történhet akár kátrány-papír segítségével, akár úgy, hogy szurokkal vagy aszfalttal öntjük ki, de lehet úgyis, hogy dróthálót feszítünk ki a deszka fölé néhány milliméterre, és erre 1—2 cm vastagságban cementet simítunk. A drótháló ide azért szükséges, hogy az így készített cementréteg rajta is maradjon a deszkán.

Amint látható, sok helyütt talán sántít a leírás, sok helyen talán nem felel meg a háborús adottságoknak, de bízom abban,

hogy a cserkész-leleményesség és akarat, szorgalom mindezekben a nehézségeken átsegíti a ketrecépítőket.

■ Befejezésül még néhány szóval ismertetem a ketrec takarítását, mint az angoragyapjútermelés egyik leglényegesebb mozzanatát.

A ketrecet minden etetéskor tisztára kell söpörnünk. Ezzel a havi ketrecsúrolást könnyítjük meg. Mert minden hónapban, márciustól novemberig, egyszer ki kell sürolnünk a ketrec kiszedhető részeit meleg szódás vízzel, így az alapdeszkát, a lefolyó-

deszkát és a rácsot, és magát a ketrecet is. Ezalatt az idő alatt a nyuszikat akár szabadon is engedhetjük, mert ha megszoktak bennünket, nem fognak menekülni előlünk, ha újból meg akarjuk fogni őket. A nyulakat csak a ketrec teljes száradása után helyezzük vissza a ketrecbe.

Hogy többek megnyilvánult kíváncsiságát kielégítem, ha csak egy ígért formájában is, legközelebb az angoragyapjú kezeléséről fogok rövid tájékoztatást írni. Addig is jó szerencsét a ketrecépítéshez.

B. B., Kárpátalja

KÜLÖNÖS ÁRNYKÉP A KÖDÖN

... második magashegységi túránkat a Magyar Cserkészmozgalom Természetjáró Munkaközösség rendezésében, még annak idején meghirdette a cserkész zöld körlevél.

Heten indultunk el, hogy az útvonal sok szép tájrészletében gyönyörködhesünk. Mert azt tettük. Alapos a kifejezés, ha közöljük, hogy a Radnai-havasok annyi sok magas hegycsúcsa közül tizet megmáztunk, köztük a Horthy-csúcsot is (2305 m). Ezenkívül a Rebrát (2269), Puzdrát (2191), Gargálót (2160), Ember-tetőt (2135), Repedőt (2077), Galacot (2057), Nyergest (2052), Koronyost (1990), Lóhavast és sok más kisebb csúcsot.

Mint természeti tüneményt, az emberi árnyék különös ködképet figyelhetünk meg a Koronyos-hegy gerincén, eltekintve attól a sok más ködképezte látványosságtól, mely utunkat szebbé tette. Így például: szűk völgytölcsérből sugárszerűen égnek törő kőd, a mélyebben fekvő gerinceken átvágtató tömött ködgolyag...

... Délután 5 óra lehetett.

A magas hegyek siettetétek leáldozni a napot.

Körülményesen éreztünk alá a Koronyos csúszós, sziklás oldalán. Már az éles, délről északnak vonuló gerincen haladtunk. Nyugatról a nap lenyugvás előtti sugarait vetítette felénk, bearanyozva a gerinc nyugati oldalát is. Keleti oldalát azonban erős sűrű kőd töltötte színültig. Oly sűrű volt, hogy rávetődő árnyékunk vízszintesen elfeküdt rajta. Deréktól ellenben megtört az árnyék és úgy tűnt, mintha állna. Fejárnyékunk körül kb. fél méteres sugárban a szivárvány minden színe ragyogott; mint a glória. Ha mozogtunk, velünk mozgott, ha álltunk, állt káprázatos színpompájával. Lenyűgözve néztük mind a heten s nem tudtuk magyarázatát adni a jelenségnek. Vajjon miért csak a fej körül képződött a színes szivárvány?

Még sokáig elnézzük, de a nap lassan eltűnt a hegyek mögött s magával vitte festői árnyékunkat is...

Megjegyezni kívánom, hogy ez nem téveszthető össze az alpesi fénnel. Annak ugyanis fénye, mint fénytörési jelenség, napnyugtakor a csúcokat csak vörösés fénnel világítja meg.

*

Ebből kifolyólag felkerestem hírneves professzorunkat: dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanárt, földrajztudóst, aki nemcsak idehaza, hanem külföldön is jólismert földrajzi szaktekintély és magyarázatot kértünk a fentiekre. A nagy tudós az alábbiakat közölte a ködkép-jelenséggel kapcsolatosan:

A magas hegycsúcsokon gyakran látható ködképek közt legjobban ismert az úgynevezett „Brocken-Gespent“, a Brocken

kisértete. Ez a Harz-hegység legmagasabb pontján, a Brocken-tetőn sokszor látott tünemény. A hegyen átkelő szélből a fölemelkedő oldalon felhő csapódik ki, a leszálló oldalon a leszálló légáramlás következtében beállott fölmelegedés miatt a felhő ismét elpárolog. Ezért a folyton újra képződő felhő éles falban végződik el. Napkeltekor, vagy napnyugtakor a Nap sugarai majdnem vízszintesen, tehát a csúcson álló ember árnyéka kedvező helyzetben, rávetődik a felhőfalra. Mivel a szem a felhő- vagy ködfal távolságát nem tudja megbecsülni élesebb vonalak, pontok hiányában, tehát az elmosódott, fehér ködfalat igen messze levőnek képzeli, holott azt talán kinyújtott karjával is elérheti. Ezért az ember árnyéka óriásnak tűnik föl, mintha az az árnyék messze-messze a völgy fölött úszó fellegeken volna. Ezért tűnik föl óriásnak. A szemlélő a saját feje körül dicsfényserű, szivárványos övezetet lát. Az ember két szeme közt a fején átmenő képzeltnapsugarat sok kúp tengelyének tekintve, ezeknek a kúpoknak az alkotói a képről visszaverődött és szemükbe jutó sugarak helyét jelölik. Azok a kúp-alkotók, amelyek a tengellyel nagyon kicsiny szöveget zárnak be, azok a kőd gömbalakú kis cseppecskéin olyan törést és visszaverődést szenvednek, mint a szivárványképződés esetén az esőcseppekben megtört és visszaverődő sugarak. Ezek is a megtört következtében színekre bomlanak s így állnak elő ezek a tünemények. Mindenki csak a saját fejének árnyéka körül látja a szivárványos, dicsfényserű aureólat.

A Brockenen mutatkozó tüneménytől az ottlakó parasztok nagyon félnek, de a professzor úr hiszi, hogy a mi cserkészeink nem ijednek meg a saját árnyékuktól!

Eddig a magyarázat. Nagyon hálásak vagyunk ezért az igen értékes ismertetésért, mely által ifjúságunk egy újabb tünemény ismeretével gyarapíthatta tudását.

Ha legközelebb látunk ilyen képződményt, már nem állunk tudatlanul előtte, már értékelni és tanulmányozás tárgyává tudjuk tenni a fenti leírás és magyarázat alapján.

Felkérem mindazokat a cserkészeket, turistákat, természetjáró jóbarátokat, kik a fentleírt érdekességet, vagy ahhoz hasonlókat láttak, vagy arról hallottak, közöljék részletesen a Magyar Cserkészmozgalom X. számú Természetjáró Munkaközösség vezetőségével (VIII., Múzeum-u. 17. — 197. sz. Baross cserkészcsoporton), hogy másnak is hozzuk tudomására, annak magyarázatával, hadd érezzen vágyat hazánk gyönyörű természeti szépségeinek, érdekességeinek megtekintésére, élvezésére.

Várjuk tehát szíves hozzászólásokat, ismertetéseket és értesítéseket.

Jó munkát kíván hozzá:

Gulyás László, 197. sz. cs. est. Term. járó Munkak. tagja.

Rovatvezető: FODOR ÁRPÁD

Téli állatvédelem

A tél hidege és viszontagságai, nedvessége és élelemhiánya ellen különösen meg kell védenünk háziállatainkat, itt maradt hasznos madarainkat és nemes vadjainkat. A Magyar Cserkészmozgalom decemberi körlevelében is felhívja e fontos feladatra az országos Főcserkész úr a cserkészeket: „Hassanak oda — így szól a felhívás, — a közhasznú ismeretek kerületi vezetői, hogy a cserkészcsapatok minél nagyobb számban, de legalább a cserkészotthonok ablakaiban rendszeresen etessék a madarakat a tél folyamán. Vigyázzanak arra, hogy ez az etetés a napos elsőrendű feladatai közé tartozzék, nehogy csak egy napra is élelem nélkül maradjanak a madarak.“ Széltől védett üveges etetőházikókat állítsunk föl dűceokon vagy ablakdeszkákon, a földreszálló madaraknak pedig a földszinén. A fészkelő odúk is arra valók, hogy menedéket szolgáltassanak télen a madaraknak, de legfontosabb az etetés, mert az adja meg kis testüknek a meleget. Tápláljunk kell a legzordabb időkben az erdők-mezők hasznos állatait is, különösen mikor a hó- és jégtakarótól nem férhetnek hozzá a talaj és a fák, bokrok maradék eleségeihez. Háziállataink oljait is védett helyre kell állítanunk, mert a tél kemény fagyában leggyilkosabb a szél. Jó magas alomról kell gondoskodnunk, több állatot összezárunk, hogy egymást melegíthessék, sőt a kutyaház bejárata fölé vastag szélvédő pokrócot is akasszunk. A lovak lábára éles patkót verjünk, hogy megkapaszkodhassanak a síkos talajba és amint megállnak útközben, földjük be őket meleg takarókkal. Mindezt tudja az érzőszívű állatgondozó.

A Magyar Állatvédők Országos Egyesületének elnöke, Vákár P. Artur gondoskodik arról, hogy a hírlapokban felszínen tartsa az állatvédelem kérdéseit. Vannak e téren olyan félbemaradt munkák, olyan felvetett eszmék, melyeket állítólag a háborús viszonyok miatt nem lehetett tető alá hozni. De ha egyéb közművelődési, közgazdasági és egészségügyi dolgokban eddig még — hála Istennek — zavartalanul tudtunk dolgozni, sőt némely irányban még haladtunk is, miért ne lehetne az állatvédelem terén is létesíteni azokat a tennivalókat és terveket, melyeket különösképpen a háborús körülmények tesznek szükségessé. Hiszen mind a külső, mind a belső arcvonal fenntartása megköveteli, hogy állatállományunkat lehetőleg jókarban megőrizzük és nemzeti szellemünket az eldurvulástól, kegyetlenné válástól megóvjuk. Ehhez pedig elsőrendű út-mód és eszköz az egyszerű állatvédelem. A gépkocsik megrikulása mennyivel több nehéz munkát ró állatainkra és ezzel szemben a takarmányhiány mennyire igénybe veszi állattartóink gondviselői képességét. A kiméletesség és a gondos, jó szív azonban esodákat művelhet: a lehetetlent is lehetővé tudja tenni. Hiszen a józan ész is az állatok védelmére ösztönzi az embert, mert minél drábább a háziállat, annál jobban kell rá vigyázni, annál jobban kell bánni vele.

Azon tervek közül, melyeknek életbeléptetését sürgetjük, első helyen áll a kész állatvédelmi törvénytervezet megszavazása és a Vöröskereszthez hasonló Kékkereszt nevű nemzetközi állatvédő szervezet létrehozása. Legújabbban azt a hírt pendítette meg Vákár P. Artur elnök, hogy megyei állatkórházakat kell létesíteni. Mindenekelőtt azonban az állatorvosok létszámának emelésére kell törekedni, mert országunknak igen sok vidékén, ahol sok háziállat van, híre-hamva sincs állatorvosnak.

A Tiszántúli Madárvédelmi Egyesület elnöke, dr. Nagy Jenő, december elején tudományos és érdekes előadást tartott Debrecenben a máramarosi havasok és az aldunai mocsarak állatvilágáról, a világhírű helyei szarvasokról, a mocsári vaddisznókról, az egész Európában egyedülálló gémtelpekről és nemes kőcsagtanyákról. A győri Állat- és Növényvédő Egyesület ezidei működéséről Galló Istvánné elnök részletes beszámolót közöl a *Természet- és Állatvédelem* decemberi számában. Az egyesület ernyedetlen tevé-

ségéről az év folyamán többször adtunk hírt. Az egyesület tagjainak száma 120.

A madarak vándorútjának megállapítása egyik feladata a tudományos madártannak. A hamburgi madártani intézet megfigyelje, dr. Schnach Antal, megállapította, hogy a különböző madarak Európából a déli vidékekre négy különböző útvonalon vonulnak oda és vissza pontosan ugyanazon az utakon.

A Magyar Cserkészmozgalom állatvédő pártoló tagjai egy évre 6.— pengőt fizetnek és ezért a csekély tagdíjért a Magyar Cserkész is megkapják külön előfizetési díj nélkül. A Magyar Cserkész állatvédelmi rovata most lépett újévkor tizedik évébe. Gondoljuk, hogy megfelelő hivatásának: útmutatásokat és kedvet adott az okszerű állatvédelemhez és tájékoztatta a közönséget az állatvédelem hazai és külföldi eseményeiről. Kérjük a mostani állatvédő tagokat, szerezzenek új híveket az állatvédelemnek. (A tavalyi 4 pengős tagdíjat azért kellett felemelni 6 pengőre, mert a Magyar Cserkész előfizetési ára is emelkedett.)

A berlini állatkertben igen sok állat elpusztult a bombázás következtében. Az elefántok házában kilenc közül nyolc égett el. Igen sok oroszlan, tigris és leopárd múlt ki. Az akvárium lakóit a bombákon kívül a betetődülő hideg is pusztította. A Titino nevű nagyszerű nőstény csimpánz ijedében szívzselhűdést kapott. Ma az élve maradt állatok mind lakat alatt vannak.

A Polgári Iskolai Tanáregyesület könyvtárosa, Deák Gyula igazgató, önként ajánlotta föl, hogy az iskolák állatvédelmi országos összefoglalásához rendelkezésre bocsátja a Tanáregyesületbe beérkezett iskolai évkönyvek közül azokat, melyek a Magyar Cserkészmozgalomhoz eddig még nem érkeztek be, a Tanáregyesületben pedig két példány van. Ilyenformán 93 évkönyvet kaptunk a polgári iskolák részéről. Még a kir. tanfelügyelők közül többen nem küldték be vármegyénk elemi iskoláinak összesített jelentését. Különben már fel lehetne dolgozni az anyagot.

ÁLLATVÉDELMI PÁLYÁZAT

A Magyar Cserkészmozgalom Állatvédő Bizottsága mint az Országos Állatvédő Egyesület utóda, állatvédelmi pályázatot hirdet báró Kemény Árpád néhai díszelnöke emlékeztetére.

A nyertescsnek 300 P jutalmat osztunk ki. Pályázhat minden 12—18 év közötti cserkész vagy diák. A pályázat benyújtásának határideje 1944. április hó 15. A pályázatokat a csapatparancsnok urakkal vagy a szaktanár urakkal láttamoztatni kell és láttamozás után a Magyar Cserkészmozgalom Állatvédő Bizottságának kell beküldeni (Budapest, V., Nagy Sándor-utca 6). A borítékon fel kell tüntetni: „Állatvédelmi pályázat.“

Az állatvédelmi pályázat lehet:

1. Dolgozat. Címe: „Assisi Szent Ferenc és az állatok.“ Különös tekintettel az állatvédelmi vonatkozásokra. A dolgozat négy gépelt oldalnál több nem lehet.

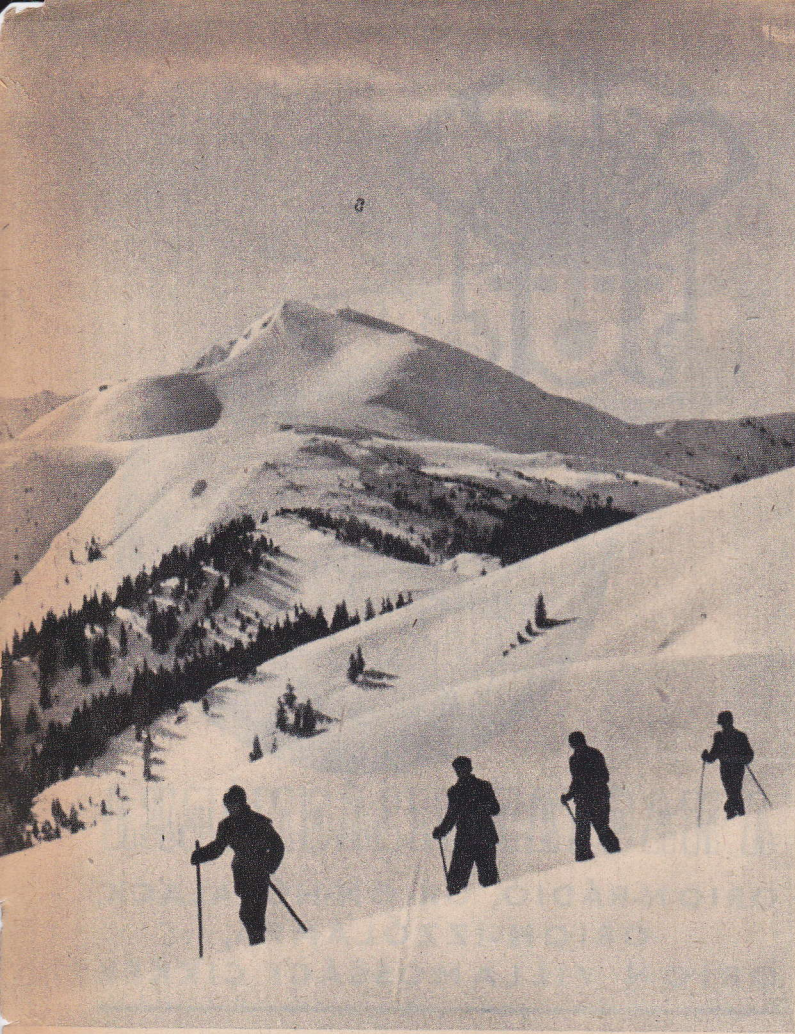
2. Dolgozat. Címe: „Állatvédelem és légmentesség.“ Megelőző intézkedések légítámadás esetére. Egyéni és tömeg gázvédelem. Állatmentés tűzből. Elsősegélynyújtás. A dolgozat négy gépelt oldalnál több nem lehet.

3. „Állatfényképek és rajzok.“ Lehetőleg szabadban tartózkodó hazai állatokról. A képeket ha csak lehet, 9×12-es méretben kell beküldeni, de a bírálóbizottság a kisebb méretű pályázatokat is elbírálja.

Mind a három pályázatnál külön-külön lehet I., II. és III. díjat nyerni, az I. díj 50.— P, a II. díj 30.— P, a III. díj 20.— P.

Várjuk a pályázatokat!

Barátosi József

Rajta fiúk! Éljen a hó!

(Kúnfalvi felv.)

Főzzük így:

I

Egy liter hideg vízbe tegyünk 3 evőkanál Franck cikóriakávéét.

II

Forraljuk körülbelül 5 percig, míg a habja teljesen el nem fő.

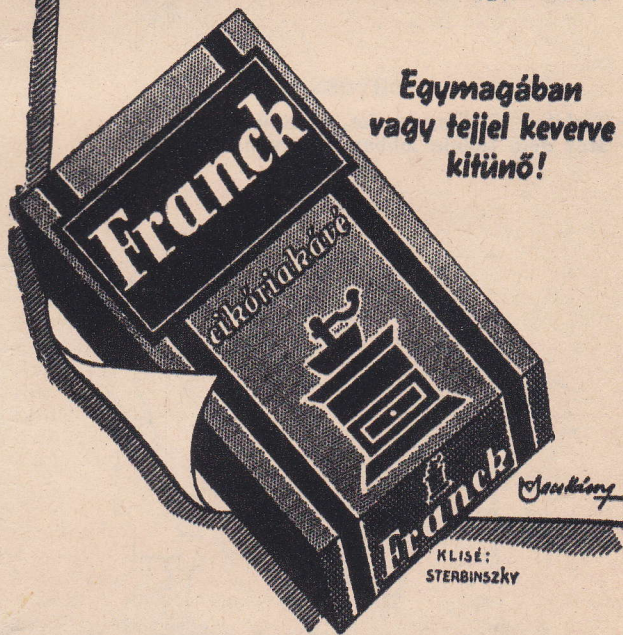
III

Főzés után álljon a főzet 3 percig, hogy tökéletesen leülepedhessék. De ne öntsünk hozzá hideg vizet!

IV

A főzetet szűrjük le kávéskannába.

Egymagában
vagy tejjel keverve
kitünő!

A Magyar Cserkészmozgalom hiv. lapja. Megjelenik havonta kétszer. Kiadja: Magyar Cserkészmozgalom. A szerkesztésért és a kiadásért Nemere János dr. felel.

A Magyar Cserkész előfizetési ára 4.50 pengő. (Egy összegben küldendő be. Vállalatoknak, jogi személyeknek egy évre 40 pengő. Egyes szám ára 50 fillér.)

A postatakarékp. csekk számla száma: 31.428. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V, Nagy-Sándor-u. 6. Cserkészház; telefon: 111-234 és 118-726.

Forrás Nyomdai Műintézet és Kiadóvállalat R.-T. mélynyomása, Budapest, VII, Dohány-utca 12

FÖLDRAJZÓRÁN.

Tanító: — Ki tudná nekem megmondani, mitől keletkezik a harmat?

Bonifác: — En tudom, én tudom!

Tanító: — Hát halljuk.

Bonifác: — Ugyanis a föld olyan gyorsan forog, hogy megizzad bele!

ORVOSNÁL.

— Nyújtsd ki a nyelvedet, flacskám.

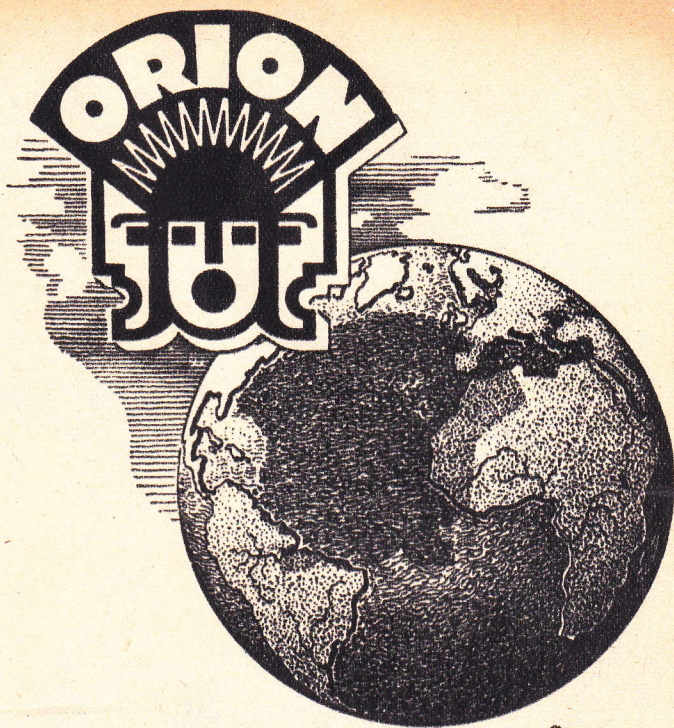
— Már nem tudom jobban, oda van növe hátul.

Ontelt Leó: — Látod, ez a kutya annyit tud, mint én.

Tüske Tihamér: — Érdekes, pedig milyen okosnak látszik.

Megújítottad már előfizetésedet?

A MAGYAR VILÁGMÁRKA

**ORION-RÁDIÓ, ORION-HŐPALACK,
ORION-IZZÓLÁMPA,
ORION VILLAGMOSZÁGI CIKKEK**

HITTANÓRÁN.

Hitoktató: — Ki tudná megmondani, hogyan végződött Dávid és Góliát küzdelme?

Boka Tóni: — Egy-null Dávid javára.

ESETT A HÖMÉRŐ.

— Tanító úr kérem esett a hőmérő!
— Mennyire?
— Ki az utcára.